

Havsplan - Östersjön

Statlig planering i territorialhav och ekonomisk zon

FÖRSTA UTKAST 2016-12-01

DISKUSSIONSUNDERLAG I TIDIGT SKEDE

2016-12-01

En första skiss till havsplan

En första skiss

Detta är en första skiss, eller utkast, på vad som ska bli en statlig havsplan för Östersjön. Vi delar denna skiss med dig och andra för att stämma av extra tidigt, långt före det formella samrådet.

Vi vill gärna att ni ger förbättringsförslag och berättar om sådant vi bör veta, enligt er eller den organisation ni arbetar för.

Dialogen är en del i vårt genomförande av Färdplan havsplanering.

De statliga havsplanerna omfattar Sveriges ekonomiska zon och territorialhav från en nautisk mil (1 852 meter) utanför den s.k. baslinjen.

Ett diskussionsunderlag

Skissen är ett diskussionsunderlag, ett första förslag på hur Havsplan Östersjön kan se ut och vilka avvägningar den kan innehålla. Allt är öppet för diskussion och det är viktigt att tycka till om planen tidigt, för det ger bättre slutresultat och en effektivare process.

Många ska samsas om havet

Vi är många som ska samsas om havet. Havsplanering är till för att visa hur havet ska användas effektivt och hållbart, nu och i framtiden. En havsplan ska visa lämplig användning av havet. En havsplan är dock en strategisk plan, med stora drag och få detaljer.

Dokumentets innehåll

Detta dokument innehåller utkastet till planbeskrivning och skissen till plankarta. Skissen till plankarta kan du också ladda ner och skriva ut i större skala på www.havochvatten.se.

Utkastet till planbeskrivning inleds med en förklaring av havsplanering. Sedan kommer den vision vi använder i arbetet med havsplanering. Därefter hittar du skissade förslag på användning av havet. Förslagen beskrivs på tre sätt:

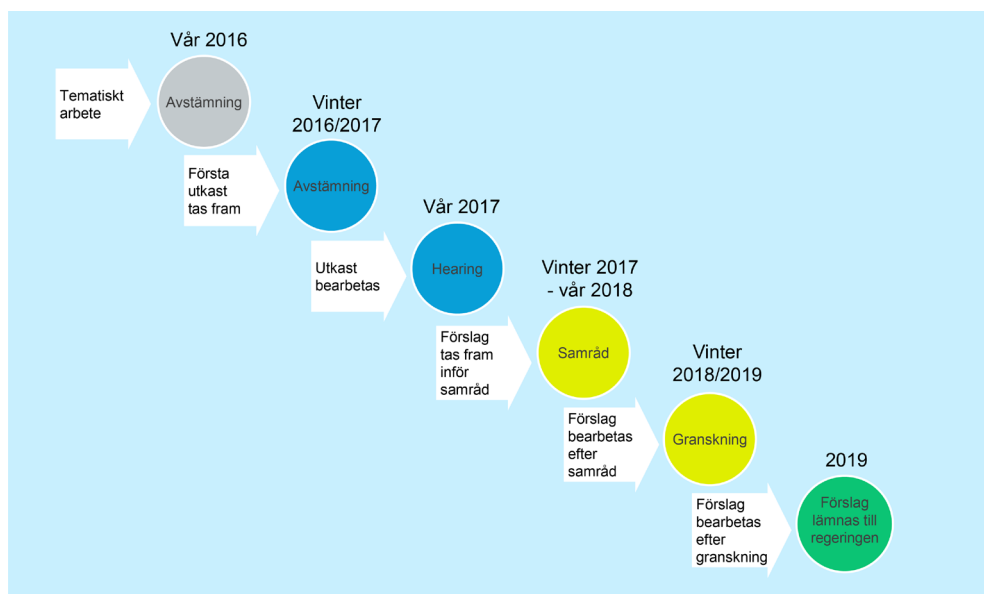
1. kort beskrivning av hela skissen till plankarta
2. sammanfattning i fem mindre geografiska områden
3. utifrån sex ämnen eller teman

De sex tematiska kapitlen presenterar de föreslagna rekommendationerna mer ingående, med motiveringar och avstämningar mot riksintresseanspråk.

I slutet av dokumentet finns korta sammanfattningar av utgångspunkter, och tillämpning av kommande havsplan och en beskrivning av hur vi konsekvensbedömer utkast och planförslag.

Ni hittar utförligare information om utgångspunkter, underlag och havsplaneringen i Färdplan havsplanering och Nulägesbeskrivning som ni hittar på www.havochvatten.se.

Dialog i tre steg

Dialogen kommer att pågå ändå till 2019 då vi lämnar ett förslag på havsplaner till regeringen. Innan dess sker:

1. avstämning i tidigt skede
2. formellt samråd
3. granskning

Denna skiss är alltså ett diskussionsunderlag som vi använder i första steget *avstämning i tidigt skede*.

Tack för att ni deltar

Vi är övertygade om att havsplanerna blir både bättre och bättre förankrade om fler är med. Tack för att ni deltar.

Följa havsplaneringen på www.havochvatten.se/havsplanering.

Björn Sjöberg

Chef, Avdelningen för havs- och vattenförvaltning

Havsplan - Östersjön

Statlig planering i territorialhav och ekonomisk zon

Havs- och vattenmyndigheten

Enheten för havsplanering och maritima frågor

UTKAST - DISKUSSIONSUNDERLAG I TIDIGT SKEDE

Havs- och vattenmyndigheten
Box 119 30
404 39 Göteborg
Tel. 010-698 60 00
www.havochvatten.se
havochvatten@havochvatten.se

INNEHÅLL

Vad är en havsplan?	8
Planering av utrymmet i havet	9
Statens samlade syn på förvaltningen av havet	9
Miljöbedömning för att främja en hållbar utveckling	9
En öppen process.....	9
Havet 2050.....	10
Vision för havsplaneringen.....	11
Havsanvändning	16
Planskiss	18
Havsplanens rekommendationer	18
Sammanfattning per delområde	19
1. Öresund	19
2. Södra Östersjön	19
3. Sydöstra Östersjön.....	21
4. Mellersta Östersjön	24
5. Norra Östersjön och Södra Kvarken	25
Havsplanering i Öresund	26
Attraktiva livsmiljöer	28
Förutsättningar	28
Havsplanens rekommendationer	30
Motiveringar till havsplanens rekommendationer	32
Kust och grannländer.....	32
Naturresursutvinning inklusive yrkesfiske.....	34
Förutsättningar	34
Havsplanens rekommendationer	36
Kust och grannländer.....	40
Kommunikationer.....	42
Förutsättningar	42
Havsplanens rekommendationer	44
Motiveringar till havsplanens rekommendationer	47
Kust och grannländer.....	48
Försvar.....	50
Förutsättningar	50
Havsplanens rekommendationer	52
Motiveringar till havsplanens rekommendationer	57

Energi.....	58
Förutsättningar	58
Havsplanens rekommendationer	60
Motiveringar till havsplanens rekommendationer	64
Kust och grannländer.....	65
Naturvård	66
Förutsättningar	66
Havsplanens rekommendationer	68
Motiveringar till havsplanens rekommendationer	71
Kust och grannländer.....	72
Utgångspunkter	74
Nationell havsplanering i ett gränsöverskridande havsområde	75
Den juridiska grunden.....	76
Genomförande och tillämpning	78
Så ska planen användas	79
Uppföljning av planens miljöpåverkan	79
Konsekvenser	80
Hållbarhetsbedömning.....	81
Miljöbedömning.....	82
Kartreferenser	83

Vad är en havsplan?

Vi är många som ska samsas om havet och vi är på många sätt beroende av det. Vi behöver använda oss av havets tillgångar samtidigt som vi behöver bevara dem för framtiden. Havsplanering är ett av flera verktyg för att förvalta haven.

Planering av utrymmet i havet

Havsplanering hanterar de rumsliga aspekterna i havsförvaltningen. Det finns flera rumsliga dimensioner att ta hänsyn till. Dels utrymmet i och på havsbotten, dels utrymmet i vattnet liksom utrymmet på havsytan och där ovanför.

Havsplaneringen är en process för att analysera och organisera verksamheter i havet för att på så sätt uppnå miljömässiga, näringspolitiska och sociala mål. Resultatet är havsplaner som visar lämplig användning av havet. Föreskrifter kan kopplas till havsplanen med förbud mot eller begränsningar för verksamheter eller åtgärder. Havsplanerna och eventuella föreskrifter beslutas av regeringen.

Havsplaneringen har sin grund i EU:s ramdirektiv för havsplanering. Direktivet innebär att EU-länderna senast 2021 ska ha tagit fram havsplaner. Direktivet har lett till en ny bestämmelse i miljöbalken om statlig havsplanering i Sverige. Havs- och vattenmyndigheten har målsättningen att överlämna förslag till havsplaner till regeringen under 2019. Eftersom havsplanering är en cyklisk process kommer havsplanerna att revideras minst vart åttonde år.

Statens samlade syn på förvaltningen av havet

Syftet med havsplanerna är att beskriva statens samlade syn på hur vi använder våra hav både nu och i framtiden. Planerna är också ett viktigt verktyg för utvecklingen av havsanknutna näringar. Detta genom att öka förutsägbarheten för aktörer som vill bedriva verksamhet till havs. En tydlig rumslig samordning av havsanknutna verksamheter och intressen underlättar även förvaltningsarbete inom exempelvis miljöprövning, fiskereglering och områdesskydd.

Miljöbedömning för att främja en hållbar utveckling

En utgångspunkt för havsplaneringen är hänsyn till ekosystemens förutsättningar att trygga de värden som är grund för näringar som exempelvis turism eller yrkesfiske. Vi gör en miljöbedömning för att studera havsplanernas konsekvenser för miljön. Detta är en del i vår tillämpning av ekosystemansatsen. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöaspekter i havsplanerna för att främja en hållbar utveckling.

En öppen process

Havs- och vattenmyndigheten tar fram förslag till havsplaner med hjälp av länsstyrelser. Centrala myndigheter stödjer och bistår med underlag för planeringen. Kommuner, regionplaneorgan, kommunala samverkansorgan och landsting som är berörda har möjlighet att medverka i förslagsarbetet. Detta så att vi kan ta hänsyn till lokala och regionala förutsättningar och behov. Vi samarbetar också med andra länder så att de svenska havsplanerna är samordnade med grannländernas havsplaner.

För mer utförlig information om havsplaneringsprocessen, utgångspunkter och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

Havsplanernas geografiska avgränsning

Tre havsplaner tas fram, för områdena: Bottniska viken, Östersjön och Västerhavet. Havsplanerna omfattar Sveriges ekonomiska zon och svenskt territorialhav från en nautisk mil (1 852 meter) utanför den svenska baslinjen. Undantag är fastighetsindelade vatten.

Kommungränsen mellan Östhammars och Norrtälje kommuner utgör avgränsning i havsområdet mellan Bottniska vikens och Östersjöns havsplaneområde. Den södra kommungränsen mellan Helsingborg och Höganäs kommuner utgör avgränsning mellan Östersjöns och Västerhavets havsplanområden.

Kommunerna har planeringsansvar för det havsområde som finns inom kommunens gränser, det vill säga inre vatten och territorialhav. Genom havsplaneringsförordningen har kommunerna och staten sedan 2015 ett överlappande planeringsansvar i större delen av territorialhavet.

Havet 2050

Viljestyrd planering baseras på visioner.
Havet 2050 är till glädje och nytta för alla.

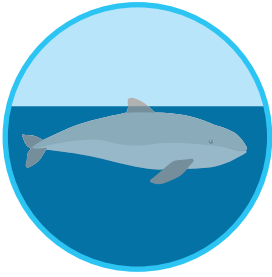
Vision för havsplaneringen

Det här är den vision som vi använder när vi utarbetar förslag till havsplaner. Visionen avser Sveriges alla havsområden. Den baseras på Färdplanens planeringsmål och bakomliggande samhällsmål och strategier samt de framtidsbilder som tagits fram i havsplaneringsarbetet. Visionen tar sikte på havsplaneringens horisontår 2050. Vi presenterar också hur vi ser på havsplaneringens roll för att nå denna vision. Enbart havsplanering kan inte göra visionen verklig, utan ska ses som ett av flera verktyg på vägen dit.

Vision för Sveriges maritima strategi

Konkurrenskraftiga, innovativa och hållbara maritima näringar som kan bidra till ökad sysselsättning, minskad miljöbelastning och en attraktiv miljö.

År 2050 är havens ekosystem i balans, kust- och havsmiljön är god med ett rikt växt- och djurliv

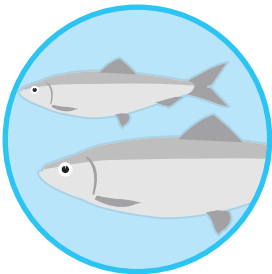
Förvaltningen av havet har gett god havsmiljö

Genom ekosystembaserad fiskeriförvaltning och framgångsrik havsmiljöförvaltning har miljön i havet uppnått god ekologisk och kemisk status. Västerhavets ekosystem är återigen naturligt och liknar det förindustriella Nordsjön, med en hög biodiversitet och fiskpopulationer i naturlig dynamik. Östersjöns syrefattiga botten har återhämtat sig och övergödning på grund av jordbruk och sjöfart är minimerad, mycket tack vare det goda samarbetet mellan Östersjöns länder. Även här är dynamiken mellan olika fiskarter återställd och torskens utbredning når upp till Norra Kvarken. Östersjöns tumlarbestånd är livskraftigt. Bifångsten i fiskegarn har avtagit och tillförseln av miljögifter stoppats. Även sjöfågelpopulationerna har vuxit sig starka och alfågeln kan övervintra på Östersjöns bankar utan att hotas av oljespill. Miljögifterna i Bottniska vikens sediment har överlagrats och utsläppen från industrin är marginella.

Naturskydd och utsjöbankar är viktiga komponenter

Från Bottenviken till Skagerrak sträcker sig ett sammanhängande nätverk av funktionellt naturskydd. Utsjöbankarna utgör särskilt värdefulla noder med mer eller mindre orörd natur. Rovfisken har återetablerats till kust och vikar och de fintrådiga algerna har ersatts av sjögräsängar och tång. Genom miljöövervakning och forskning har vi fått en bättre förståelse för våra marina ekosystem och hur de bäst kan förvaltas.

Havsplaneringen ger plats för naturskydd och hållbara näringar

Havsplaneringen har bidragit genom att ge plats för hållbara näringar och naturskydd, bland annat skyddade områden. Detta genom att se till att miljöskadliga verksamheter endast sker i områden där den ekologiska elasticiteten och motståndskraften är hög.

År 2050 tillvaratar vi havens ekosystemtjänster för attraktiva livsmiljöer

Hållbar turism har blivit en viktig näring

I takt med att havens ekosystem blivit friskare har hållbar turism blivit en av de viktigaste näringarna i landets kustkommuner. Med ökad befolkning och välstånd har besöksnäringen skjutit i höjden och många vill njuta av välbevarade kulturminnen, levande kustsamhällen och badvänliga klippor och stränder. Giftiga algbloomningar är sällsynta och de fintrådiga algerna har minskat. Sikten i vattnet är i regel god och inbjuder till bad. Besöksnäringen omfattar blomstrand havshotell, kurorter, fiskrestauranger och upplevelseindustri. I Kosterfjorden kan turisterna besöka våra kallvattenskoraller från eldrivna ubåtar.

Nya jobbtillfällen har skapats

Tiotusentals lokala jobbtillfällen har uppstått landet runt. Friluftslivet med segling, fiske och paddling är fortsatt en viktig del av våra liv och här underlättar en utbyggd infrastruktur för sanitet och minskad nedskräpning.

Planeringen har främjat ekosystemtjänster och näringar

Havsplaneringen och i synnerhet den kommunala planeringen har varit viktig för att främja de ekosystemtjänster och näringar som utgör en bas för turism, friluftsliv och en levande kultur. Samarbetet mellan kommunerna har också skapat en nödvändig utbyggnad av den kustnära infrastrukturen så att havsnära orter och landsbygd blivit mer tillgängliga för såväl lokalbefolkningen som den urbana befolkningen och de långväga besökarna.

År 2050 använder vi havens ekosystemtjänster för konkurrenskraftiga maritima näringar

Fisket är effektivt och miljöanpassat

Med stöd av ekosystembaserad fiskförvaltning har vi goda och stabila fiskbestånd och vi har en effektiv fullt miljöanpassad fiskeflotta. Fisket sker på fiskebeståndens överskott, där fångsterna inte medför att bestånden minskar eller att rekryteringen påverkas negativt. Utvecklingen av fiskeredskapen har möjliggjort att fiske kan ske utan att påverka botten på ett oönskat sätt och att bifångsten av fågel och däggdjur har minimerats.

Kustfisket har ökat

De ökade bestånden och efterfrågan på nyttig närproducerad mat har möjliggjort för det kustnära fisket att öka. Små fiskebåtar är vanliga i kustkommunernas hamnar och kajerna är fulla av liv och rörelse. Från Bottenvikens siklöja och Bottenhavets surströmning till Västerhavets burfiskade skaldjur utgör den högkvalitativa lokala fångsten en viktig del av restaurangmenyn.

Vattenbruk är vanliga med lokala odlingar av fisk och skaldjur

Vårt utvecklade och konkurrenskraftiga vattenbruk levererar fisk och skaldjur från lokala odlingar. Genom tekniska landvinningar sker mycket av fiskodlingen i slutna system. Långt ut till havs, ofta i kombination med flytande vindkraft eller solkraft, odlas alger och sjöpungrar för produktion av biogas och naturliga gödningsmedel. I sin helhet har vattenbruket gått från nettotillförsel till nettoupptag av näringsämnen och bidrar därför inte till övergödning.

Innovationer och infrastruktur har gett nya jobb

På Öland och Gotland stöds dricksvattenförsörjningen av hållbara avsaltningssystem. Utmed både Sveriges västkust och ostkust finns flera platser eller områden för att pröva ny marin teknik medan lokala industrier försörjer energianläggningar och vattenbruk med komponenter och arbetskraft. Genom stöd till innovationer och en utvecklad infrastruktur har de maritima näringarna blivit en stor tillgång för kustkommuner landet runt, med tusentals jobb i första produktionsledet.

En koordinerad kommunal och statlig planering

Havsplaneringen har varit viktig för att bereda plats och skapa förutsägbarhet för de nya näringarna liksom för att understödja ett flexibelt fiske där fiskeflottan undviker lekområden och känsliga ekosystem. Den lyckade koordineringen mellan kommunernas kustzonsplanering och kommunal och statlig havsplanering har främjat och kopplat samman land- och havsanknutna näringar.

År 2050 använder vi utrymmet i havet för konkurrenskraftiga maritima näringar

Sjöfarten har ökat

Handeln i Östersjöområdet har fortsatt att öka och sjöfartens godsvolymer är nu mer än dubbelt så stora som 2020. Dessutom har när sjöfarten ökat med en intensiv trafik mellan svenska hamnar utmed hela kusten. Farvatten genom Bottniska viken har förbättrats genom muddring vid grundklackarna och isproblematiken är mindre på grund av högre vintertemperaturer. Fartygen är större snarare än fler och merparten är obemannade och körs automatiserat på optimerade rutter som följer havsplanerna. Därmed kan sjöfarten röra sig säkert och flexibelt utan att använda särskilt mycket mer utrymme än tidigare. Havets motorvägar är många och tätt trafikerade men samtidigt väl avgränsade, vilket lämnar gott om utrymme för andra näringar. Dessutom är sjöfartens utsläppsnivåer låga och få fartyg körs längre på fossila drivmedel.

Nya förbindelser till våra grannländer

Utöver täta och miljövänligt framdrivna färjeturer knyts Sverige ihop med sina grannländer genom flera nya förbindelser. Den nya tunneln under Öresund, bron till Finland över Norra kvarken och tågförbindelsen över Ålands hav; alla har de bidragit till snabbare persontransporter och en effektiv godsjärnväg. Mellan Bottenvikens hamnar går svävartrafik över isen. Ett välutvecklat nätverk av fiberkablar stärker den viktiga infrastrukturen för säker information och kommunikation. Efterfrågan på sand och mineral har skapat en utvinningsindustri i Östersjöområdet. Täkterna är dock noggrant lokaliserade för att minimera påverkan på ekosystem och sedimentdynamik. Det finns platser för koldioxidlagring.

Havsplaneringen en viktig plattform för att lokalisera verksamheter
Havsplaneringen är en bra plattform för att se till att sjöfarten är effektiv och säker samtidigt som andra näringar får tillgång till bra platser för sina verksamheter. Havsplanerna har också varit ett viktigt stöd i det internationella arbetet med att styra fartygsrutterna till områden där känsliga naturvärden inte riskeras av trafiken. Inte minst har den internationella samverkan inom havsplaneringen underlättat för utbyggnaden av gränsöverskridande infrastruktur.

År 2050 använder vi utrymmet i havet för förnybar energi

Förnybar energiomvandling till havs har ökat

Användningen av förnybara energikällor i havet har tagit fart. Det utbyggda nätverket av kraftkablar över haven har möjliggjort en effektiv elhandel i norra Europa. Flera vindkraftparker har sedan länge byggts och några av dem är redan inne på andra eller tredje turbinbytet. Långt ute till havs byggs nu också flytande vindkraftverk, vars el kopplas in på någon av de internationella uppsamlingsanläggningar, hubbar, som byggts i Östersjön och Västerhavet. I havet flyter stora solkraftsanläggningar och även vågkraft är en del av den svenska energimixen.

Vattenbruket har integrerats med energianläggningar

Den infrastruktur som byggts upp i samband med den havsbaserade energitvinningen nyttjas även av vattenbruket, med odling av biogasgenererande alger och sjöpungrar integrerat med energianläggningarnas plattformar. Samverkan mellan teknikområden har skapat tusentals arbetstillfällen och bidrar till en hållbar utveckling miljömässigt, socialt och ekonomiskt.

Havsplaneringen bidrar till investeringar

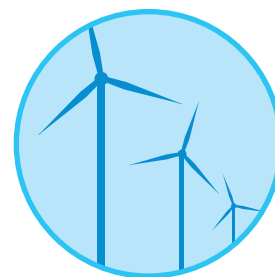
Havsplaneringen bidrar till utvecklingen genom att ge den förutsägbarhet i lokaliseringsfrågan som branscherna behöver för att våga investera. Havsplaneringen har också varit viktig för det internationella samarbetet som har lett till gemensamma satsningar och utbyggnad av elnät och elhubbar ute i havet.

År 2050 lever vi i fortsatt fred och frihet i Östersjöregionen

Havsplanerna bidrar till förutsättningar för Sverige och svenska intressen. Även om säkerhetssituationen numera är god i Östersjöområdet så är det fortsatt viktigt att ha god beredskap. Havsplaneringen är en bra plattform för strategiska lokaliseringsfrågor vilket stödjer totalförsvarets verksamhet och strategisk försörjning.

En hållbar användning av havet

Vi har en hållbar användning av havet när vårt nyttjande av havets utrymme och resurser är i balans med havets långsiktiga förmåga att upprätthålla de ekosystemtjänster som vi människor behöver.

Havsanvändning

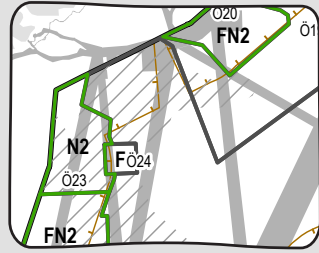
I denna del beskriver vi förslag till havsplanens rekommendationer, först kort för hela plankartan, sedan mer utförligt både geografiskt för fem delområden och tematiskt för sex olika teman. Vi motiverar även rekommendationerna och redogör för övergripande förutsättningar för varje tema.

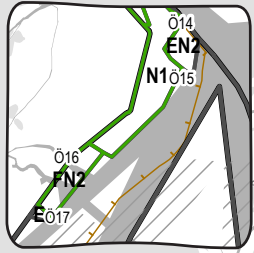
Planskiss Östersjön

Användningar	
N1, N2	Naturvård
F	Försvarsintressen
E	Energiutvinning
A	Allmän användning
Kustvärden	Yrkesfiske
	Fartygsstråk

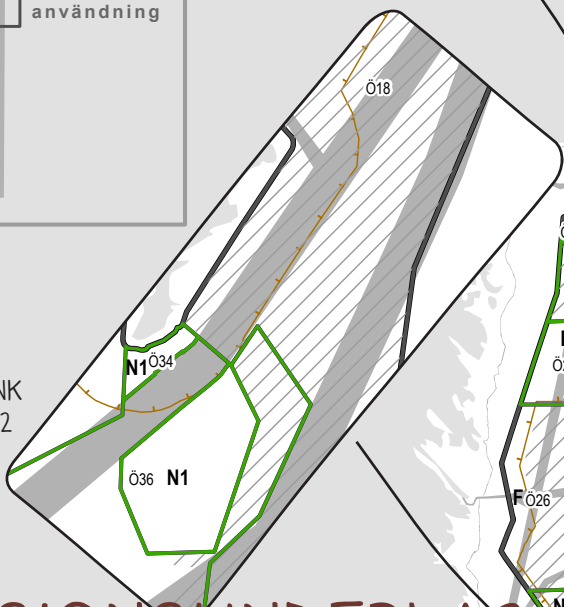
FÄLLBÅDAN-LÅNGGRUND
ALTERNATIV 2

ALMAGRUNDET
SVENSKA BJÖRN
ALTERNATIV 2

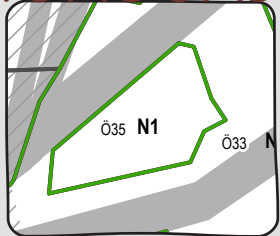
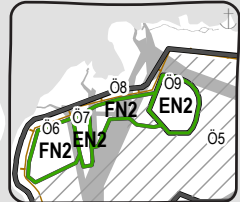

HOBURGSBANK
ALTERNATIV 2

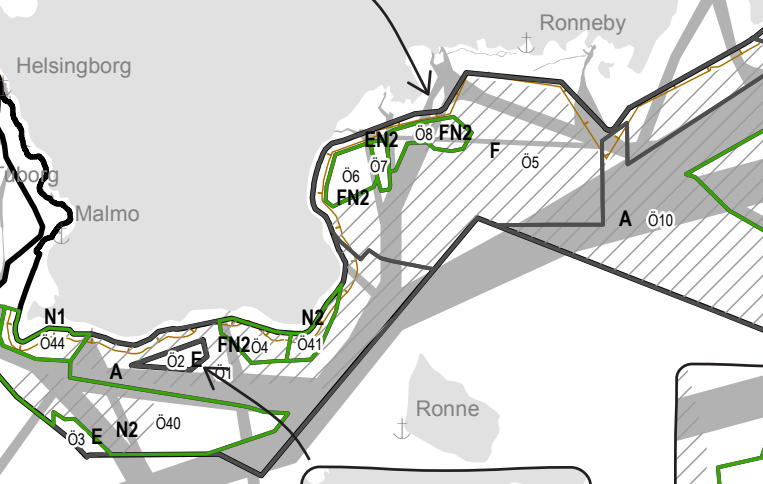

SKISS - DISKUSSIONSUNDERLAG

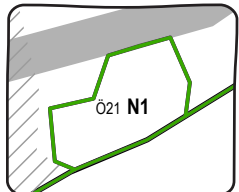
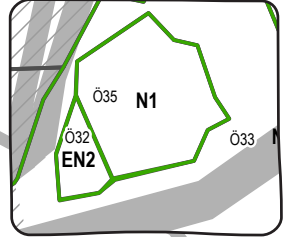
HANÖBUKTEN
ALTERNATIV 2

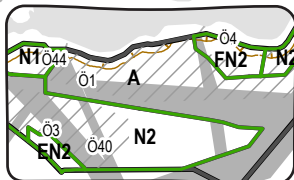
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 3

SÖDRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

SÖDER OM SKÅNE
ALTERNATIV 2

Gdynia
Gdansk

Planskiss

Kombinationsbeteckningar

Förutom beteckningar med en bokstav finns även beteckningar med två bokstäver. Kombinationsbeteckningen tydliggör en huvudanvändning samtidigt som de redovisar motiv som ger anpassning eller begränsning för såväl huvudanvändningen som annan användning inom polygonen. Detaljerna kring anpassning eller begränsning redovisas i de tematiska kapitlen. I detta utkast finns beteckningarna FN2, och EN2.

Här visas vår skiss till havsplanens plankarta. Du kan skriva ut den i större skala på www.havochvatten.se.

Kartan visar skissat förslag till användning av havsområdet. Användningen redovisas dels med bokstäver i ytor, så kallade polygoner, dels genom underliggande raster och linjer.

Havsplanens rekommendationer

A Allmän användning

Område för allmän användning. I dessa områden bedöms det inte vara nödvändigt att i havsplanen avväga mellan intressen.

/// Hänsyn kustvärden

Område som sträcker sig från land ut i havsplaneområdet där huvudanvändning inom planområdet bör samexistera och visa hänsyn till befintliga naturvärden och kulturvärden som utgör riksintresseanspråk enligt 3 kap 6§ samt riksintressen enligt 4 kap 2-4§§ miljöbalken.

//// Yrkesfiske

Område av värde för yrkesfisket (fångstområden).

■ Sjöfart

Stråk visar områden som är viktiga för sjöfartens framkomlighet.

F Försvar

Område där Försvarsmaktens verksamhet är prioriterad användning.

E Energiutvinning

Område där energiutvinning eller utveckling av energiteknik är prioriterad användning.

E Utv. Energiutvinning, utvecklingsområden

Område där utveckling av framtida energiutvinning eller energiteknik är prioriterad användning.

N1 Prioritet natur

Område där bevarande av naturvärden är prioriterad användning. Naturvärdet inkluderar ekologiska värdekärnor av stor betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Samexistens med andra intressen kan främjas om den inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden.

N2 Hänsyn natur

Område med prioritering av natur där samexisterade användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan på områdets naturvärden.

Sammanfattning per delområde

Här ges en översiktlig sammanfattning av förslag till ställningstaganden, alternativ som redovisas i planskissen och behov av utredning.

1. Öresund

Öresund består i huvudsak av territorialhav som möter danskt vatten på nära håll från land. Sundet är trångt och samordning krävs mellan Sveriges och Danmarks havsplanering. Det är ett av de mest exploaterade havsområdena i Sverige, samtidigt som det finns värdefull natur.

Vid Lillgrund finns Sveriges största havsbaserade vindkraftpark. Öresundsbron förbinder Malmö med Köpenhamn och inflygningen till Kastrups flygplats är betydande. Den omfattande sjöfarten behöver kunna passera igenom och tvärs Öresund. Här finns skyddsvärd natur, såsom värdefulla bottenmiljöer och viktiga lekområden för fisk. Bottentrålning är inte tillåten utan yrkesfiske sker med passiva redskap. Det finns även sportfiske, inkl. turboatsfiske.

Havs- och vattenmyndigheten har initierat ett regionalt havsplaneringsprojekt kring Öresund som leds av Länsstyrelsen i Skåne län. Projektet kommer att bidra med planeringsunderlag och förslag till planeringslösningar till den statliga planeringen av området. Den slutliga redovisningen av uppdraget sker i maj 2017. Därför redovisas inte ställningstagande eller alternativ för Öresund i detta planutkast.

2. Södra Östersjön

Det mest trafikerade sjöfartsstråket i Östersjön går längst Sveriges sydkust, samtidigt som det finns yrkesfiske i större delen av området.

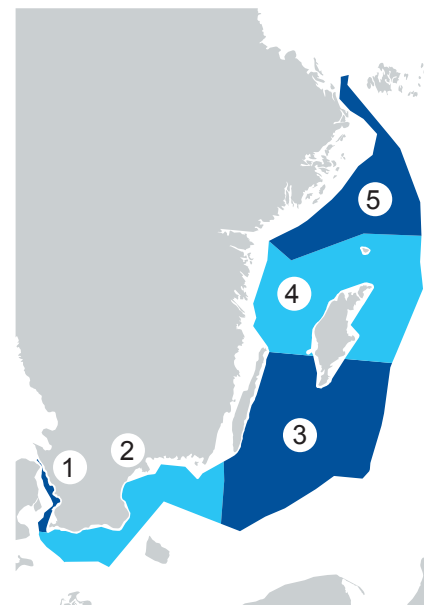
Elproduktion i södra Sverige är prioriterad och det finns ännu outnyttjade tillstånd för uppförande av vindkraftsanläggningar i västra delen av Hanöbukten (Taggen) och vid Kriegers flak. Samtidigt finns en ansökan hos regeringen för prövning av en större vindkraftpark (Blekinge Offshore) inom ett område utpekade som riksintresse vindbruk i Hanöbukten. Det finns även ett område utpekade som riksintresse vindbruk söder om Trelleborgs och Skurups kommuner.

Försvarsmakten har betydande intressen i Södra Östersjön, bland annat i Hanöbukten där det finns en marinbas och flera olika utpekade riksintresseområden. Det finns idag en reglerad samexistens mellan försvarsverksamhet, sjöfart och yrkesfiske. Bland annat avlyser Försvarsmakten områden när övningar sker.

Intresseområden för sandutvinning finns utanför Falsterbo, på Kriegers Flak och intill Utklippan.

Det finns tumlare, framförallt i sydvästra delen av området och i Hanöbukten.

I Hanöbukten och längs ytterligare några platser utanför Skånes kust finns sjunkna stenålderslandskap. Riksantikvarieämbetet har initierat ett arbete med att ta fram underlag för ett eventuellt utpekande av riksintressen för kulturmiljövården till havs. I dialog med länsstyrelserna i Skåne och Blekinge tas ett underlag fram kring de sjunkna stenålderslandskapen i Hanöbukten

1. Öresund
2. Södra Östersjön
3. Sydöstra Östersjön
4. Mellersta Östersjön
5. Norra Östersjön och Södra Kvarnen

och längs ytterligare några platser utanför Skånes kust. Utifrån detta underlag kommer länsstyrelserna i dialog med Riksantikvarieämbetet under 2017 ta ställning till eventuella riksintresseanspråk inom havsplaneområdet.

Frågan om och hur totalförsvarets intressen och vindkraftsetablering kan förenas är en viktig fråga i den fortsatta planeringen. Därför redovisas alternativ med och utan vindkraft med hänsyn till bland annat totalförsvarets intressen.

Planeringsförutsättningarna behöver analyseras och utredas vidare för frågor om bl.a. sandutvinning, vattenbruk, kulturmiljö och hur andra verksamheter bör anpassas så att tumlare skyddas.

Förslag till ställningstaganden

- Befintliga områden utpekade som riksintresse vindbruk där det redan finns tillstånd för uppförande av vindkraftsanläggningar kvarstår.
- Angöring Simrishamn är ett allmänt intresse av väsentlig betydelse på grund av fisketrafik och färjetrafik till Bornholm.
- I sydvästra delen av området, inkl. runt Kriegers flak, befinner sig tumlare både från Bälthavspopulationen och från Östersjöpopulationen under olika årstider. Bälthavspopulation klassas som sårbar och Östersjöpopulationen som hotad. Det finns därför behov av åtgärder som minskar negativ påverkan på populationerna. Länsstyrelsen i Skåne län har föreslagit området som ett Natura-2000 område. Förslaget ska beredas av regeringen. Området ingår i ett förslaget Hänsynsområde Natur (N2).

Om vindkraft anläggs med gravitationsfundament (exempelvis för att undvika påverkan på tumlare) på Kriegers flak är sandutvinning inte lämplig användning

Alternativ

• Hanöbukten

En ansökan om anläggning av storskalig vindkraft i Hanöbukten (Blekinge Offshore) är under prövning hos regeringen. Ansökan handlar om att anlägga 700 alternativt 350 vindkraftsturbiner i ett område i norra delen av Hanöbukten. Frågan om hur anläggning av vindkraftsparken kan förenas med totalförsvarets intressen är en viktig fråga i prövningen.

Utfallet av prövningen påverkar planeringen av området där vindkraft planeras:

1. Ifall regeringen inte tillåter anläggning av vindkraftsparken: Försvar, Yrkesfiske, Hänsynsområde Natur (N2) och Sjöfart blir då huvudanvändningar. Alternativet innebär att havsplanen inte förordar vindkraftsetablering enligt nuvarande utpekade riksintresse vindbruk. Aktuellt utpekade område för riksintresse vindbruk avvägs bort till förmån för utpekade riksintresseområden för försvar, yrkesfiske och sjöfart. Hänsyn ska tas till områdets naturvärden.

2. Ifall regeringen tillåter anläggning av vindkraftsparken: Försvar och Energi blir huvudanvändning i det specifika området. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske, sjöfart och försvar avvägs bort i vindkraftsområdet eftersom de inte bedöms förenliga med en anläggning för havsbaserad vindkraft. Sjöfarten behöver ledas om med hänsyn till vindkraftsanläggningen. Alternativet innebär att havsplanen förordar vindkraft enligt nuvarande riksintresseanspråk för vindbruk. Hänsyn bör tas till områdets naturvärden.

• Söder om Skåne

Det finns ett utpekat område för riksintresse vindbruk söder om Skåne. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med andra intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning i hela området som är utpekat för riksintresse vindbruk. Det innebär att sjöstråket mellan Falsterbo och Bornholm bör flyttas något söderut för att tillgodose tillräckligt skyddsavstånd mellan sjöfart och vindkraftverk. Det är en rimlig förändring för sjöfarten eftersom där finns öppet vatten utan kända anspråk samtidigt som riktningarna från/till trafiksepareringarna (TSS:erna) inte är parallella och en sväng redan behövs på rutten idag. Den kan ske längre söderut i TSS Falsterbos angöring och därmed ge plats för vindkraftsområdet utan påtaglig skada på sjöfarten. Sjöfarten går längre söderut. Del av ett tidigare överlappande område riksintresseanspråk för yrkesfiske vägs bort. Det behöver utredas om energiutvinning i området är förenligt med totalförsvarets intressen.
2. Aktuellt utpekat område för riksintresse vindbruk utgår. Sjöfartsstråk i bibehållen sträckning söder om området. Allmän användning blir huvudanvändning.

3. Sydöstra Östersjön

I sydöstra Östersjön är sjötrafiken viktig och omfattande, samtidigt som det finns stora områden med höga naturvärden, såsom värdefull bottenmiljö, tumlare och de viktigaste övervintringsområdena för alfågel och födosöksområden för ejder och tobisgrissla, samt lek område för fisk, t.ex. torsk i Bornholmsdjupet.

Den hotade Östersjöpopulationen av tumlare som finns i området har föranlett förslag om ett nytt större Natura 2000-område som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken.

Det finns en ansökan om att anlägga en vindkraftspark på Södra Midsjöbanken som är under prövning hos regeringen. På banken finns även ett intresseområde för sandutvinning.

Runt Hoburgs bank och Norra och Södra Midsjöbankarna finns ekonomiskt viktiga områden för yrkesfiske.

Det finns intressen för totalförsvaret i området. Forsvarsmakten har ett stort övningsområde öster om Öland.

I sydöstra delen av området finns ett potentiellt område för koldioxidlagring.

Frågan om och hur totalförsvarets intressen och vindkraftsetablering kan förenas är en viktig fråga i den fortsatta planeringen, liksom hur avvägning bör göras mellan sjöfart och naturvårdsintressen på Hoburgs bank och Norra Midsjöbanken.

I det fortsatta planeringsarbetet finns behov av alternativ med och utan vindkraft, samt alternativ som rör sjöfart eller inte över Hoburgs bank.

Vattenbruk, sandutvinning, koldioxidlagring och hur olika verksamheter kan behöva anpassas för att tumlare ska skyddas är exempel på frågor där planeringsförutsättningarna behöver analyseras eller utredas vidare.

Förslag till ställningstaganden

- Sjöfart (i sjöstråk) och anläggning för vindkraft är oförenliga intressen. Riksintresse vindbruk har därför avvägts bort där nuvarande anspråk på riksintresse sjöfart kvarstår i havsplanen.
- Prioritetsområde Natur (N₁) och Hänsynsområde Natur (N₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig från söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativ

• **Hoburgs bank**

Ett internationellt sjöfartsstråk utpekat som riksintresse finns mellan trafiksepareringar (TSS:er) och går över bankarna strax söder om Gotland. En TSS ligger på norra delen av Hoburgs bank och en djupfarled går mellan Norra och Södra Midsjöbanken. En del av Hoburgs bank utgörs av ett så kallat exkluderingsområde (Area to be avoided) som innebär att fartyg inte bör passera över området. Samtidigt medför sjöfartstrafiken att sjöfågel skadas av operationella oljeutsläpp.

1. Prioritetsområde Natur (N₁) blir huvudanvändning över Hoburgs bank. N₁-området ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativet innebär att internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår och att sjötrafiken flyttas till djupfarleden söder om Hoburgs bank och Norra Midsjöbanken. För att sjötrafiken ska flytta krävs att Sverige arbetar genom IMO för ett utökat exkluderingsområde (Area to be avoided) som innebär begränsningar för sjötrafik i nuvarande sjöstråk. Orsaken till flytt av sjöstråket är att undvika att bland annat alfågel skadas av operationella utsläpp av olja.

2. Sjöfart, Prioritetsområde Natur (N1) och Hänsynsområde Natur (N2) är huvudanvändningar över banken. Alternativet innebär att det internationella sjöfartstråket nära Gotlands kust blir kvar som idag. Prioritetsområde Natur (N1) och Hänsynsområde natur (N2) ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig från söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

- **Norra Midsjöbanken**

Delar av Norra Midsjöbankarna är i dagsläget utpekade som riksintresse vindbruk och det finns ett s.k. exkluderingsområde (Area to be avoided) för sjöfarten. Samtidigt finns det höga naturvärden (t.ex. tumlare och fågel) och intressen för totalförsvaret i området. Planeringen av sjöstråket över Hoburgs bank påverkar möjligheten till vindkraft på vissa delar Norra Midsjöbanken där det idag går sjötrafik.

1. Prioritetsområde Natur (N1) blir huvudanvändning över banken och ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår (se även Hoburgs bank, alternativ1). Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår.

2. Sjöfart, Prioritetsområde Natur (N1) och Hänsynsområde Natur (N2) blir huvudanvändningar över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland bibehålls (se även Hoburgs bank, alternativ 2). Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår.

Aktuella områden, Prioritetsområde Natur (N1) och Hänsynsområde natur (N2) ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

3. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår (se även Hoburgs bank, alternativ1). Energi blir huvudanvändning på västra delen av banken. Hänsyn bör tas till natur (EN2). Prioritetsområde Natur (N1) är huvudanvändning på resten av banken. Befintligt utpekade riksintresse vindbruk öster om banken avvägs bort till förmån för Prioritetsområde Natur (N1).

Aktuella områden, Prioritetsområde Natur (N1) och Hänsynsområde Natur (N2) ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

• Södra Midsjöbanken

Regeringens pågående prövning av ansökan om anläggning av vindkraft på Södra Midsjöbanken påverkar havsplanen. Behovet av skydd för tumlare och fågel samt hur vindkraftsetablering på banken kan förenas med totalförsvarets intressen är viktiga frågor i prövningen. Södra Midsjöbanken ligger delvis i Polens ekonomiska zon, delvis i Sveriges. Polen har utfärdat lokaliseringsstillstånd för energiutvinning på sin sida, vilket görs i ett tidigt stadium för fortsatt utredning. Planeringen i respektive land kan påverka olika nationella intressen så länderna bör samverka i gränsöverskridande frågor.

1. Energi och hänsyn natur (EN₂) är huvudanvändningar över banken. Anläggning för vindkraft anpassas så påverkan på naturvärden minimeras. Om gravitationsfundament används på Södra Midsjöbanken är inte sandutvinning lämplig användning. Energi med hänsyn natur (EN₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.
2. Prioritetsområde Natur (N₁) blir huvudanvändning över banken. Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår. Prioritetsområde Natur (N₁) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

4. Mellersta Östersjön

I Mellersta Östersjön finns sjöövningssområden längs ostkusten och ett mindre norr Gotland. Det finns också riksintresse försvar som avser omgivningpåverkan. Yrkesfisket är omfattande och värdefullt både öster och väster om Gotland och sjöfarten är utbredd inom området. På Salvorev norr om Gotland finns ett intresseområde för sandutvinning. Områden med värdefull natur, såsom ekologiskt värdefulla bottenmiljöer, finns framförallt vid Salvorev och Gotska Sandön norr om Gotland samt längs kusterna. Näst efter Hoburgs bank är Salvorev och Gotlands östkust det viktigaste svenska fågelområdet i Östersjön. Alfågeln är den helt dominerande arten vintertid i området med omkring en kvarts miljon övervintrande fåglar. Här övervintrar också hundra- eller tusentals viggas, knipor, bergänder, storskrakar, småskrakar, smålommar, storlommar och tobisgrisslor.

Runt Gotland och längs Gryts- och S:Annas skärgårdar ligger stora områden med behov av skydd åt nationallandskapsbilden enligt 4.kap. miljöbalken.

I Mellersta Östersjön råder reglerad samexistens mellan försvar, sjöfart och yrkesfiske.

Vattenbruk och sandutvinning är exempel på frågor där planeringsförutsättningarna behöver analyseras eller utredas vidare.

Förslag till ställningstaganden

- På Salvorev finns områden med höga naturvärden. Sjöfarten som passerar revet är utpekad som riksintresse. Den bör anpassas för minimerad negativ påverkan på områdets naturvärden. Risk för större oljeutsläpp utgör ett hot framförallt vintertid. Salvorev ingår i föreslagna områden Prioritetsområde Natur (N₁) och Hänsynsområde Natur (N₂).

5. Norra Östersjön och Södra Kvarken

I norra Östersjön finns intressen för yrkesfiske och Försvarmakten har ett större sjöövningssområde samt områden med omgivningspåverkan och områden med särskilt behov av hinderfrihet. Regleringen av sjöfarten är särskilt viktig utanför infarterna till Mälaren och Stockholm samt i Södra Kvarken. Längs kusten utanför Stockholms skärgård ligger stora områden med skydd för nationallandskapsbilden enligt 4 kap. miljöbalken, samtidigt som flera områden längs kusten också är utpekade som riksintressen för vindbruk. Skyddsvärd natur, såsom ett viktigt uppehålls- och ynglingsområde för gråsäl samt värdefull bottenmiljö, finns längs kusten och ut till Svenska Björn.

I norra Östersjön och Södra Kvarken är det viktigt att havsplaneringen hittar den mest lämpliga och hållbara lösningen för att kunna etablera energiutvinning nära Stockholm, samtidigt som en funktionell lösning för den viktiga sjöfartstrafiken in till Mälaren och Stockholm samt passagen genom Södra Kvarken bibehålls och natur och landskapsbild skyddas. Vindkraften behöver också anpassas till totalförsvarets intressen.

Vattenbruk exempel på en fråga där planeringsförutsättningarna behöver utredas vidare.

Förslag till ställningstaganden

- Energiområden anpassas till sjöfarten så att viktiga passager och befintliga farleder kan bibehållas.
- Ett utvecklingsområde för framtida energiutvinning eller annan teknik föreslås i utsjön norr om Gotska Sandön och öster om Stockholms Skärgård. Området är inte ett befintligt utpekad riksintresse för vindbruk, utan blir ett område av allmänt intresse av betydelse.

Alternativ

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen och sjöfart föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning vid Almagrundet. Energi med hänsyn natur (EN₂) blir huvudanvändning Svenska Björn. Riksintressen vindbruk som ligger utanför dessa områden prioriteras inte i havsplanen.
2. Energi blir huvudanvändning vid Fällbådan och vid Långgrund. Sjöstråk Oxelösund västerut förskjuts något söderut. Ankringsplatserna behöver ses över. Riksintressen vindbruk som ligger utanför dessa områden prioriteras inte i havsplanen. Området vid Svenska Björn blir Prioritetsområde Natur (N₁).

Havsplanering i Öresund

Länsstyrelsen i Skåne län har fått i uppdrag av Havs- och vattenmyndigheten att arbeta med planeringen av Öresund i samverkan med berörda kommuner. Förslag till planeringslösningar som arbetas fram i projektet kommer att ingå i havsplan Östersjön. Förslaget blir dock ett underlag både för den statliga havsplanen och för kommunernas översiktsplanering. Avsikten är att nationell och lokal/regional planering av havet ska stämma överens. Planeringsfrågor och ställningstaganden redovisas på statlig eller lokal/regional nivå beroende på detaljeringsgrad och vilka frågor det gäller.

I planeringen av Öresund behövs även samverkan med Danmark. Den danska havsplaneringsprocessen är dock i en inledningsfas vilket innebär att gränsöverskridande frågor mellan Danmark och Sverige behöver hanteras i ett senare skede.

Länsstyrelsen har påbörjat arbetet med att ta fram en helhetsbild över kommunernas befintliga planering av Öresund och med att identifiera frågor som behöver behandlas. För att få en god bild av kommunernas planering och viljeinriktning vad gäller Öresund har ett flertal möten och workshops anordnats tillsammans med kommunerna under hösten 2016. En intresseanalys har genomförts för att identifiera synergier och möjliga konflikter mellan såväl statliga intressen som mellan kommunala och statliga intressen.

En viktig planeringsfråga som har identifierats för Öresund är intresse för ytterligare skydd av marina miljöer. Förslag på restriktioner mot sandtäkter för att inte skada naturvärden och fiske har lyfts fram. Samtidigt identifieras ett framtida behov av marina täkter för att skydda kusten mot erosion genom strandfodring. Det småskaliga fisket ses som en resurs ur flera aspekter varför det kan finnas behov av att stärka trålförbudet och kanske också införa fiskefria zoner för att ytterligare gynna fisket och andra biologiska värden. Med hänsyn till naturvärden och fiske är sjöfartens roll också en viktig planeringsförutsättning. De flesta kommuner är restriktiva mot vindkraft då upplevelsevärden, rekreation och turism kan påverkas negativt. Samtidigt finns förslag på ytterligare vindkraftsprojekt vilket skulle kunna försvåra för sjöfarten. I ett längre planeringsperspektiv framhålls en eller flera fasta förbindelser som en viktig utvecklingsfråga för Öresundsregionen.

Planeringslösningar utarbetas av länsstyrelsen under vintern 2016/2017 och kommer att presenteras vid en hearing med intressenter. En fördjupad dialog om utvecklingsfrågor ska genomföras tillsammans med Region Skåne. Länsstyrelsen ska även genomföra en förankringsprocess med kommunledning innan förslaget slutredovisas till Havs- och vattenmyndigheten i maj 2017. Resultatet av projektet kommer sedan att arbetas in i samrådsförslaget för havsplan Östersjön.

Attraktiva livsmiljöer

Förutsättningar

Kustområden som är attraktiva att besöka, och att leva och verka vid ger oss hälsa och välbefinnande och är viktiga för utvecklingen av de maritima näringarna. Den kustnära besöksnäringen är en basnäring i många kustkommuner och är viktig för regional och lokal utveckling. Det är en sektor som följer ökningen av befolkningen och den ekonomiska tillväxten. Turistverksamhet har rumsliga behov i form av tillgänglighet och infrastruktur.

Besöksnäringen är tätt kopplad till det marina friluftslivet som innebär många olika aktiviteter som båtliv, kajakpaddling, skridskoåkning, bad, dykning, fågelskådning och andra naturupplevelser. Friluftsliv sker framförallt nära kusten och i mindre utsträckning i havsplanområdena.

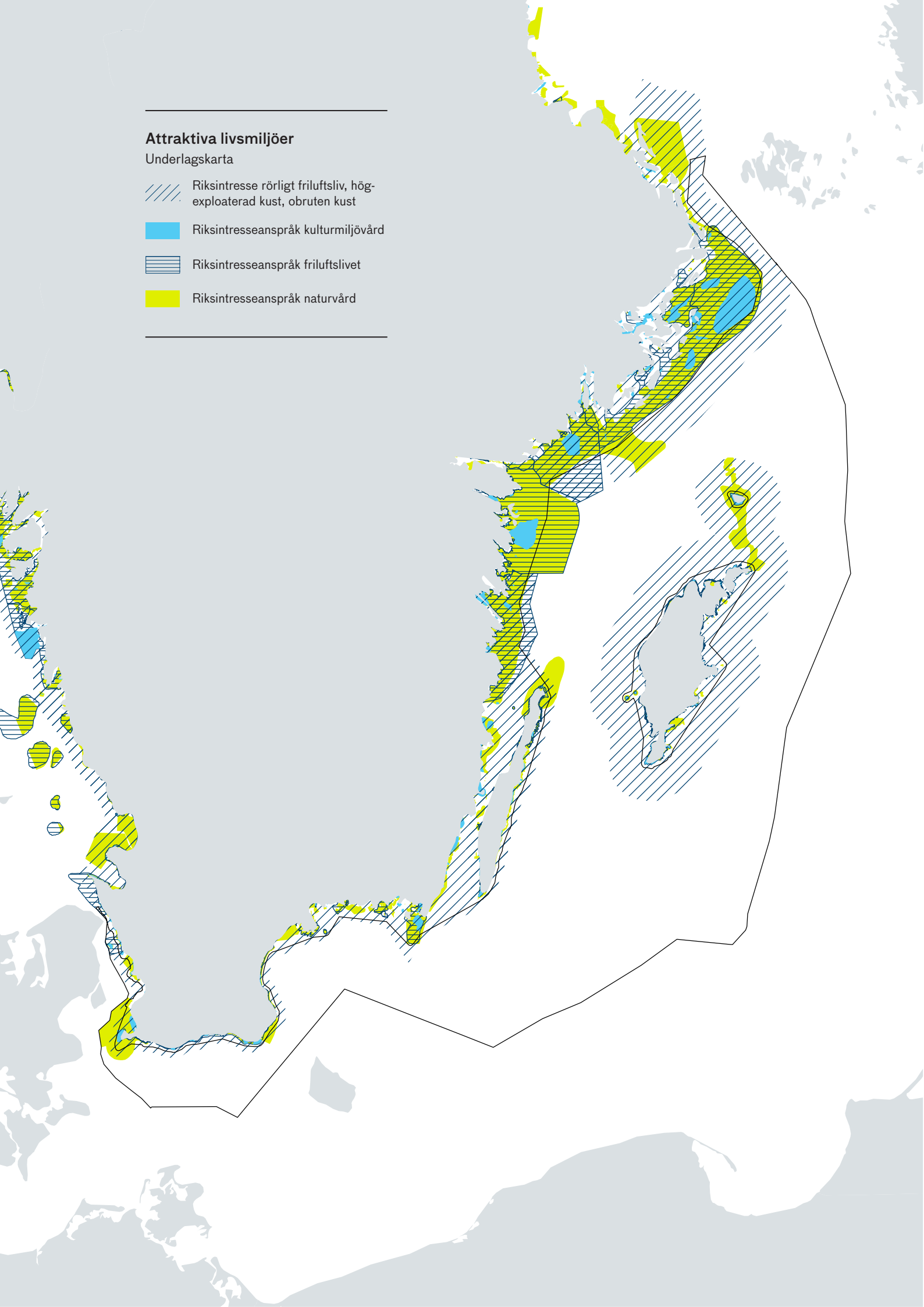
Sverige har viktiga kulturmiljöer i kust- och skärgårdslandskapet, bland annat fiskelägen, badorter, hamnar, befästningar, fyr- och lotsplatser samt kustanknuten industri. Kulturmiljöer och kulturarv bidrar till lokal identitet och ökad förståelse för historiska sammanhang. Med undantag för vissa fyrar ligger dessa platser utanför havsplaneområdet, men havsplaneringen kan ha indirekt påverkan på miljöerna. Det finns också ett omfattande kulturarv under vatten, som främst består av fartygslämningar och submarina landskap, sjunkna boplatser och rester från olika tidsåldrar.

För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

Attraktiva livsmiljöer

Underlagskarta

- Riksintresse rörligt friluftsliv, hög-exploaterad kust, obruten kust
 - Riksintresseanspråk kulturmiljövård
 - Riksintresseanspråk friluftslivet
 - Riksintresseanspråk naturvård
-

Havsplanens rekommendationer

Hänsyn kustvärden

De ytor som markeras i planens utgörs av områden utpekade som riksintresse för friluftslivet och riksintressen för det rörliga friluftslivet (3 kap. miljöbalken), obruten kust och högexploaterad kust (4 kap. miljöbalken). Dessa områden innehåller värden och intressen som rör kulturmiljö, naturmiljö, turism och friluftsliv. Där ingår även till viss del landskapsbild och exempelvis fritidsfiske. Det finns också en koncentration av marint kulturarv i kustzonen. Samexisterande övriga användningar bör visa hänsyn till områdets värden.

Riksintresseanspråk för kulturmiljövården i planområdet

Det finns idag inga riksintresseanspråk för kulturmiljövården i planområdet. Områden utpekade som riksintressen längs kusten kan indirekt påverkas av det som sker i planområdet och skyddas av hänsynsområdet för kustvärden.

Riksantikvarieämbetet har initierat ett arbete med att ta fram underlag för ett eventuellt utpekande av riksintressen för kulturmiljövården till havs. I dialog med länsstyrelserna i Skåne och Blekinge tas ett underlag fram kring de sjunkna stenålderslandskapen i Hanöbukten och längs ytterligare några platser utanför Skånes kust. Utifrån detta underlag kommer länsstyrelserna i dialog med Riksantikvarieämbetet under 2017 ta ställning till eventuella riksintresseanspråk inom havsplaneområdet. Syftet med att peka ut riksintressen är att tydliggöra kulturmiljövårdens anspråk i såväl den statliga havsplaneringen som i den kommunala översiktsplaneringen i havsområdet.

Riksintresseanspråk för friluftslivet i planområdet

Områden utpekade som riksintressen för friluftslivet är områden med stora friluftsvärden på grund av särskilda natur- och kulturkvaliteter, där även möjlighet till fritidsfiske ingår. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada kultur- och naturmiljön. En översyn pågår av riksintresse friluftsliv.

Riksintresseanspråk naturvård i planområdet

Riksintressen för naturvärden är områden med stora naturvärden. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Geografiskt avgränsade riksintressen (4 kap MB) längs kusterna

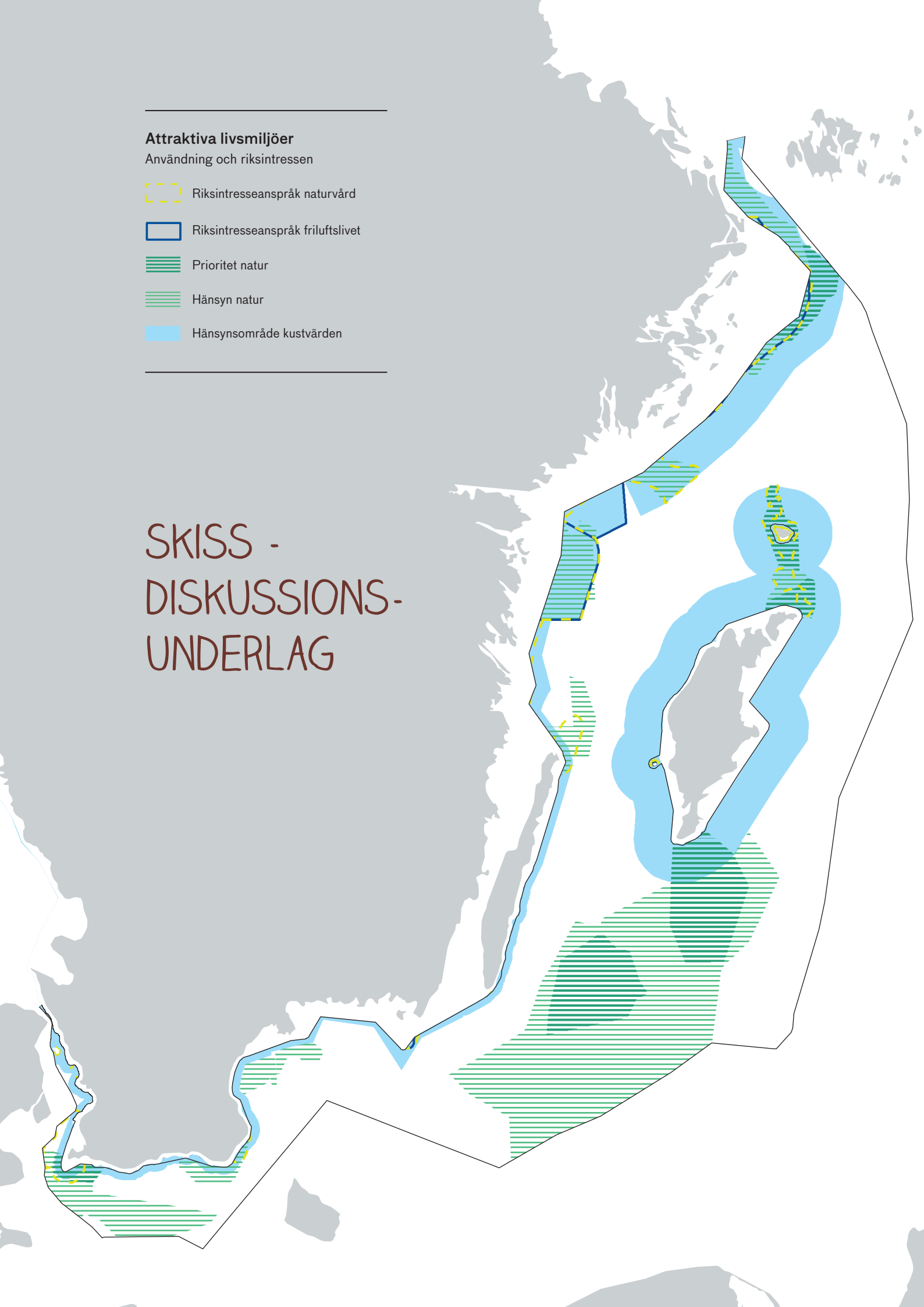
Det finns även geografiskt avgränsade riksintresseområden som riksdagen beslutat. Dessa områden har stora natur- eller kulturkvaliteter och är eller kan bli attraktiva besöksmål. Dessa områden utgör tillsammans med riksintressen för friluftslivet Hänsynsområdet för kustvärden.

Attraktiva livsmiljöer

Användning och riksintressen

- Riksintresseanspråk naturvård
 - Riksintresseanspråk friluftslivet
 - Prioritet natur
 - Hänsyn natur
 - Hänsynsområde kustvärden
-

SKISS -
DISKUSSIONS-
UNDERLAG

Underlag som använts för att identifiera behoven för kustvärden

- Riksintresse 4 kap 2, 3, 4 MB, Riksintresseanspråk 3 kap 6 MB, Länsstyrelserna
- Översiktlig naturvärdeskartering 2015, HaV
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp Naturvård och Regional tillväxt, HaV

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål

- Skapa förutsättningar för god havsmiljö och hållbar tillväxt:
Havsplanerna ska övergripande ge rumsliga förutsättningar så att utvecklingsbehov och mål om hållbar tillväxt tillgodoses samtidigt som havsplanerna bidrar till att god havsmiljö nås och upprätthålls. En viktig utgångspunkt för havsplaneringen är att hållbar tillväxt förutsätter väl fungerande ekosystem.
- Skapa förutsättningar för regional utveckling:
Havsplanerna ska ge rumsliga förutsättningar för hållbar utveckling, god livskvalitet och attraktiva miljöer regionalt och lokalt. Havsplaneringen ska bidra till att bevara viktiga natur- och kulturvärden, ta hänsyn till landskapsbilden och skapa förutsättningar för utveckling av havsanknutna näringar och friluftsliv. Rekreation och friluftsliv inklusive fritidsfiske har stor betydelse för människors livskvalitet och hälsa.

Kulturvärden är viktiga för upplevelsen i landskapet, människors identitet och för att skapa attraktiva miljöer att leva och bo i. En ökad kunskap om kulturvärden i havet bidrar till både en förstärkt lokal och regional identitet och till besöksnäring.

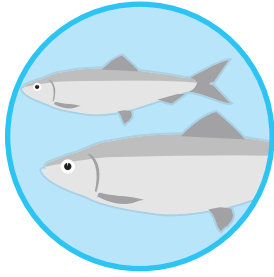
Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

Attraktiv livsmiljö handlar om hur havet och dess värden ger nytta och välbefinnande för människor som bor utmed kusten. Genom att planera för bl.a. friluftsliv, utveckling av lokal ekonomi utifrån havets ekosystemtjänster såsom fisk och upplevelser bidrar havsplanen till attraktiv livsmiljö. Vid utformningen av områden för attraktiva livsmiljöer har ett flertal underlag använts, bland dessa kan nämnas en sammanställning av områden för utredning av havsbaserad vindkraft ifrån kommunal energiplanering, Regionala naturvärdsinventeringar och Översiktlig naturvärdeskartering, liksom de områden som ska skyddas enligt miljöbalkens 4 kap 2, 3 § och 3 kap 6 § och påverkan på landskapsbilden har vägts in och legat till grund för värderingen av havsplaneområdets värde som attraktiv livsmiljö. I detta sammanhang har även underlag bl a för landningsvärde av fisk, fritidsbåtstrafik och total sjöfartstrafik enligt AIS-data använts. Till detta fogas också den bild som framkommit i arbetet i den tematiska arbetsgruppen för regional tillväxt.

Internationella hänsyn

När det gäller området attraktiva livsmiljöer är de internationella hänsyn som behöver tas färre än för övriga tematiska områden. De värden som kopplas till attraktiva livsmiljöer är nära sammankopplade med kusten, och därför kommer det framförallt att vara av intresse i Öresund och i Södra Kvarken, ländernas kuster ligger nära varandra. Det viktiga i dessa områden blir att säkerställa att våra grannländer ser på områdets attraktivitet på ett liknande sätt, för att de värden som den attraktiva livsmiljön innebär ska skyddas. Även goda kommunikationer med grannländerna, t.ex. i form av färjelinjer eller bro/tunnel är viktiga för attraktiv livsmiljö.

Naturresursutvinning inklusive yrkesfiske

Förutsättningar

Yrkesfiske är viktigt såväl regionalt som lokalt och bidrar till kustsamhällens identitet och livskraft genom såväl fisket i sig som fiskets betydelse för landbaserade näringar som fiskberedning, varvsindustri och redskapstillverkning. Småskaligt fiske sker normalt inom begränsade områden, medan annat fiske sker mer flexibelt och över stora områden inklusive utanför svensk ekonomisk zon. Var fiske bedrivs varierar mellan säsong, men också hur fiskemöjligheterna, dvs. fiskbestånden och regleringen av dessa, utvecklas över tid.

Både fisk och fiskare rör sig över stora geografiska ytor varför det i en havsplan inte alltid är lätt att peka ut vissa platser och områden som särskilt viktiga. För att hantera såväl storleksmässiga som tidsmässiga aspekter av yrkesfisket ska havsplaneringens angreppssätt i dessa frågor präglas av flexibilitet och beredskap för eventuella förändringar i havsplanerna för att på bästa sätt anpassas för framtiden.

En grundförutsättning för yrkesfisket är tillgång till goda fiskbestånd, som i sin tur är beroende av olika livsmiljöer under fiskens livsstadier. Särskilt kustområden utgör lek- och uppväxtområden för många marina organismer, men det finns även lekområden längre ut från kusten. Det finns behov av att skydda både viktiga områden och deras rumsliga samband för att stärka fiskbeståndens livsmiljöer i förhållande till ett omgivande exploateringsstryck.

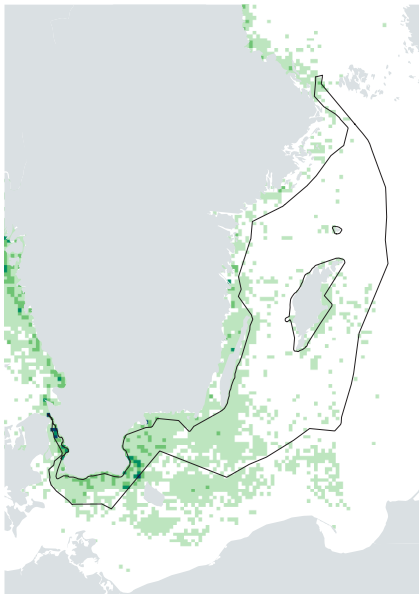
Det pågår sedan en längre period en utveckling i den svenska fiskerinäringen som innebär färre yrkesfiskare och fiskefartyg.

Blå ekonomi är ett samlingsbegrepp för en mängd olika verksamheter med fokus på att nyttja havets resurser för odling respektive förädling, häribland omfattas till exempel vattenbruk och blå bioteknik. Vattenbruk idag bedrivs nästan uteslutande nära kusten och inte inom havsplaneområdena. I en framtid kan det bli aktuellt med odlingar i utsjön. Det pågår forskning och teknikutveckling både vad gäller användning av olika arter och odlingsmetoder.

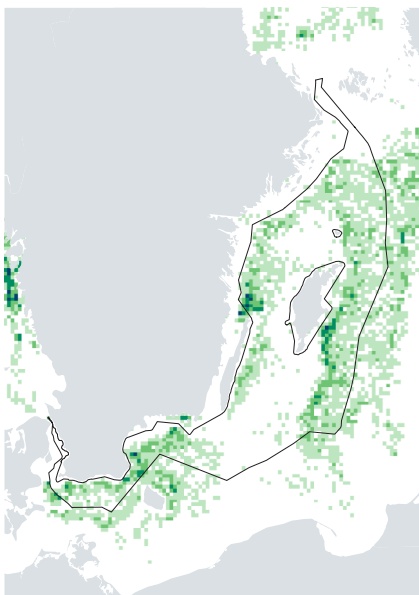
Sveriges geologiska undersökning, SGU, har tagit fram underlag om förekomster av mineral, olja, naturgas och skiffergas. SGU har även studerat områden som kan vara lämpliga för lagring av CO₂ eller intressanta för utvinning av sand och grus på den svenska kontinentalsockeln. Det förekommer idag begränsad utvinning på den svenska kontinentalsockeln och det saknas riksintressen meddelade för områden med fyndigheter av ämnen eller material i havet.

Det kan finnas intressen för ökat sand- och grusuttag då marin sand och grus kan vara ett alternativ till naturgrus på land.

För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

Ekonomiskt landningsvärde för fiske med passiva redskap i Östersjön. Ljusgrönt visar låga värden och mörkblått de högsta värdena.

Ekonomisk landningsvärde för pelagiskt fiske i Östersjön. Ljusgrönt visar låga värden och mörkblått de högsta värdena.

Naturresursutvinning inklusive yrkesfiske

Underlagskarta

- Riksintresseanspråk yrkesfiske, hamnar

 Fiskeregleringar

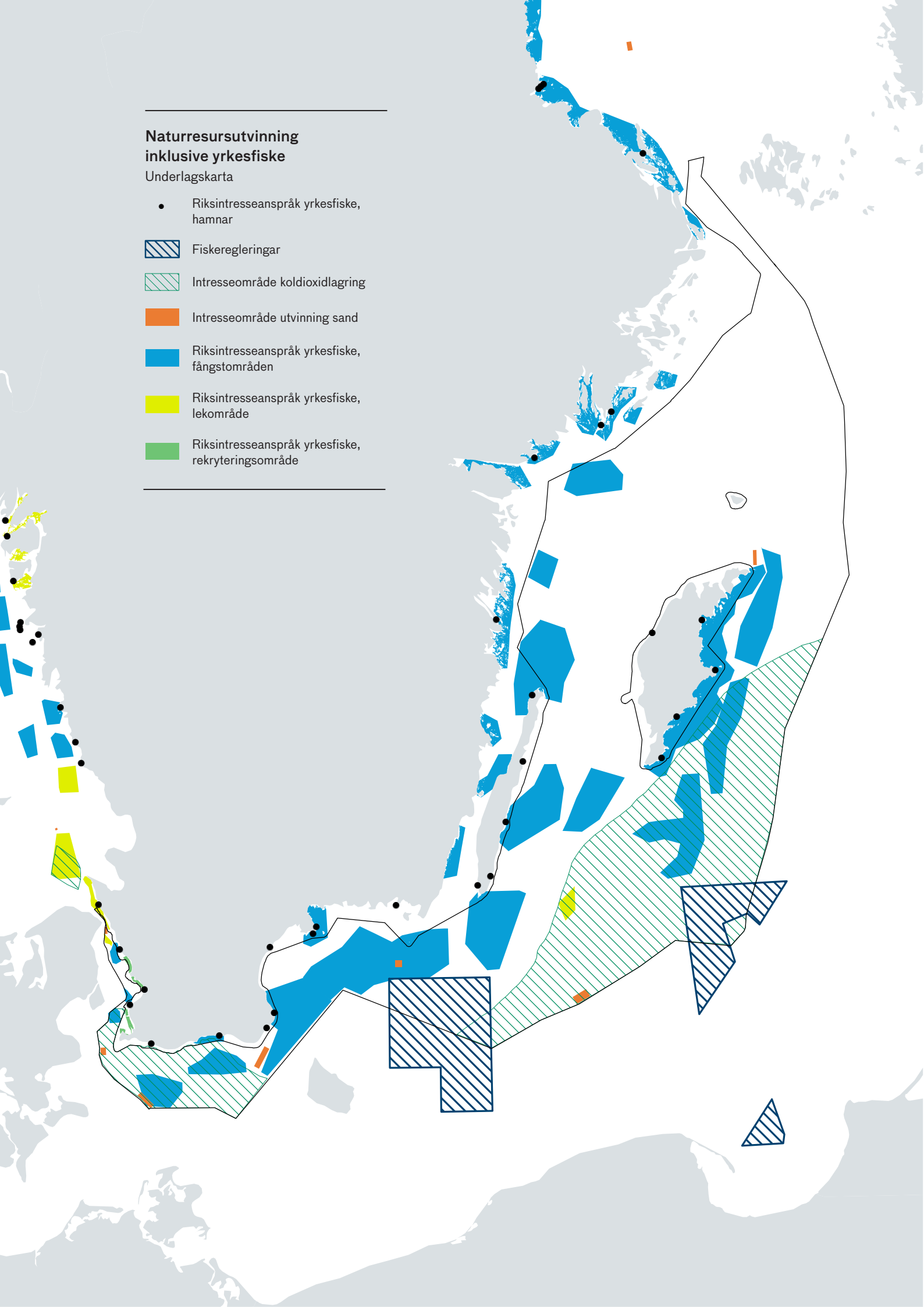
 Intresseområde koldioxidlagring

 Intresseområde utvinning sand

 Riksintresseanspråk yrkesfiske, fångstområden

 Riksintresseanspråk yrkesfiske, lekområde

 Riksintresseanspråk yrkesfiske, rekryteringsområde

Havsplanens rekommendationer

PLATSSPECIFIK ANPASSNING FÖR ATT FRÄMJA SAMEXISTENS

Avsikten är att utveckla platsspecifika rekommendationer i områden där finns värden utöver de generella som andra verksamheter behöver ta hänsyn till. Syftet med rekommendationerna är att upplysa om att det finns andra värden på platsen och att kunna främja möjligheten till att dessa samexisterar med huvudanvändningen. De hänsyn som krävs regleras enligt gällande lagstiftning eller ny föreskrift. Bevarande av naturvärden eller Försvarets verksamhet ställer exempelvis redan i dag krav på anpassning av yrkesfiske i vissa områden. Behov av platsspecifika rekommendationer, t.ex. med hänsyn till tumlare eller andra naturvärden, kommer att utredas i det fortsatta planeringsarbetet.

Huvudanvändning yrkesfiske

Områden av värde för yrkesfisket baserade på landningsvärde 2008-2012 och de delar av riksintresse yrkesfiske (fångstområde) som sammanfaller med fångsternas områdeskoncentration,. Anses i hög grad samexistera med annan huvudanvändning. Ibland förutsatt en eventuell anpassning eller begränsning av användningen.

□ Riksintresse för yrkesfisket i planområdet, fångstområden
Riksintresset för yrkesfiske omfattar här fångstområden. Riksintresset kan samexistera med andra användningar och intressen. Områdena ska skyddas från åtgärder som påtagligt kan skada yrkesfisket.

Bortvägt riksintresseanspråk

I. Mellan Öland och Gotlands sydspets (i Ö30) RI yrkesfiske där havsplaneringens underlag kring fiskets aktiviteter och landningsvärde indikerar begränsat fiske. Bortvägt område ligger i ett större område med Allmän huvudanvändning.

II. Hoburgs bank (i Ö36). Del av ett större RI Yrkesfiske, fångstområde där havsplaneringens underlag kring fiskets aktiviteter och landningsvärde indikerar begränsat fiske. Bortvägt område ligger inom ett större Natura 2000-område.

□ Riksintresseanspråk för yrkesfisket i planområdet, lek- och rekryteringsområden

Riksintresset för yrkesfiske omfattar även ett fåtal lek- och rekryteringsområden som mestadels är lokaliserade i kustzonen. I havsplanen sammanfaller ett riksintresse yrkesfiske avseende lek och uppväxtområde med ett område med huvudanvändning N1 som är prioritetsområde natur.

■ Prioritetsområde natur

Område där bevarande av naturvärden är prioriterad användning. Naturvärdet inkluderar ekologiska värdekärnor av stor betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Yrkesfiske kan främjas om den inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden.

≡ Hänsynsområde natur

Område med prioritering av natur där yrkesfiske anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan på områdets naturvärden. Det kan t.ex. handla om redskapsbegränsningar eller säsongsmässiga begränsningar.

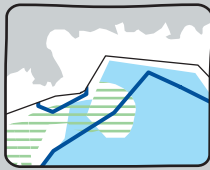
Naturrensursutvinning inklusive yrkesfiske

Användning och riksintressen

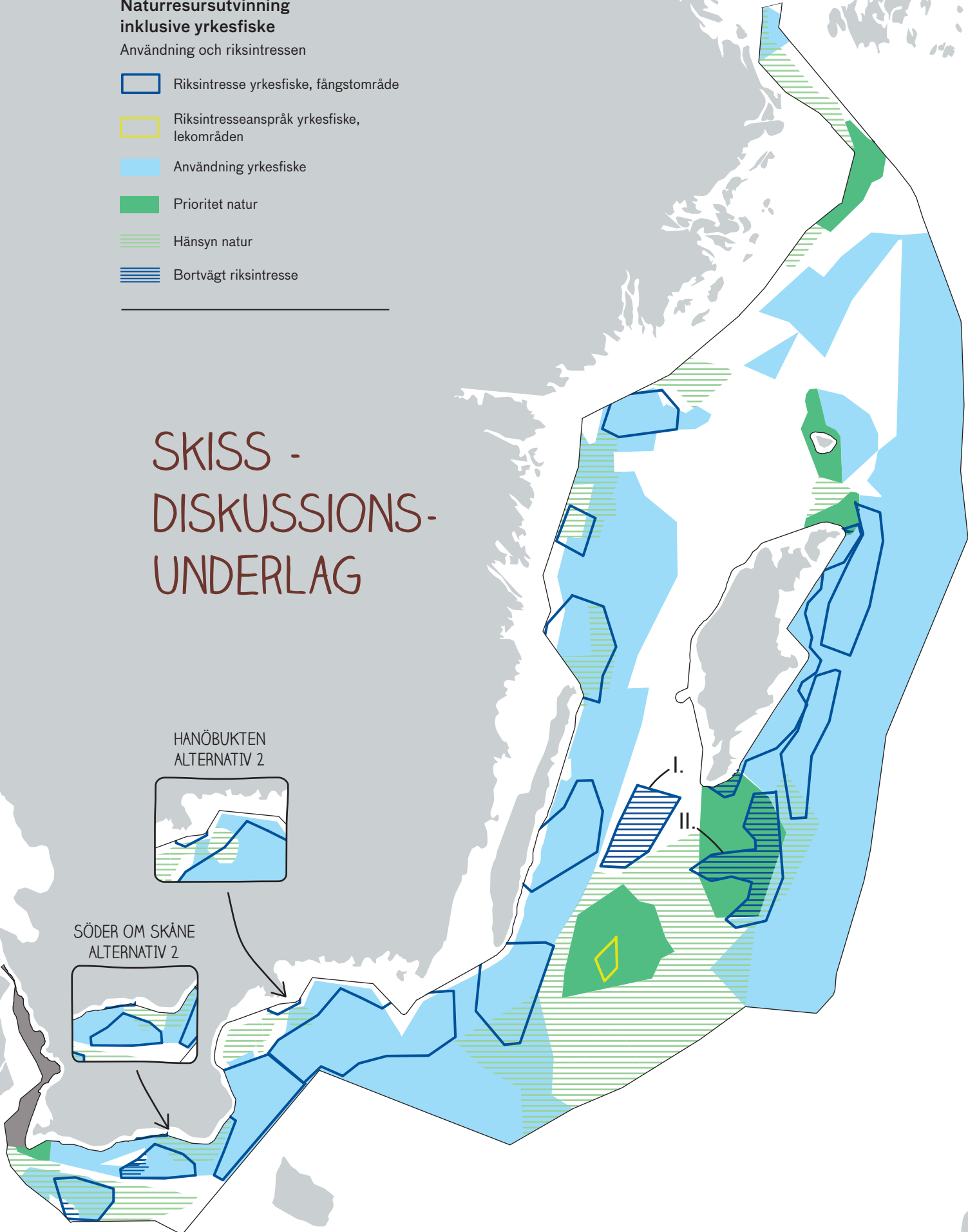
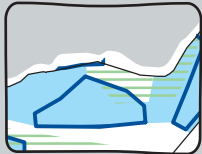
- Riksintresse yrkesfiske, fångstområde
- Riksintresseanspråk yrkesfiske, lekområden
- Användning yrkesfiske
- Prioritet natur
- Hänsyn natur
- Bortvägt riksintresse

SKISS - DISKUSSIONS- UNDERLAG

HANÖBUKTEN
ALTERNATIV 2

SÖDER OM SKÅNE
ALTERNATIV 2

Alternativ Hanöbukten

En ansökan om anläggning av storskalig vindkraft i Hanöbukten (Blekinge Off-shore) är under prövning hos regeringen.

Utfallet av prövningen påverkar planeringen av området där vindkraft planeras:

1. Sjöfart blir huvudanvändning i området tillsammans med försvar, yrkesfiske, hänsyn natur (N2).
2. Försvar och Energi blir huvudanvändning i det specifika området. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske, sjöfart och försvar avvägs bort i vindkraftsområdet eftersom de inte bedöms förenliga med en anläggning för havsbaserad vindkraft. Sjöfarten behöver ledas om med hänsyn till vindkraftsanläggningen.

Alternativ Söder om Skåne

Det finns ett utpekat område för riksintresse vindbruk söder om Skåne. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med andra intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning i hela området som är utpekat för riksintresse vindbruk. Det innebär att sjöstråket mellan Falsterbo och Bornholm bör flyttas något söderut för att tillgodose tillräckligt skyddsavstånd mellan sjöfart och vindkraftverk. Det är en rimlig förändring för sjöfarten eftersom där finns öppet vatten utan kända anspråk samtidigt som riktningarna från/till trafiksepareringarna (TSS:erna) inte är parallella och en sväng redan behövs på ruten idag. Den kan ske längre söderut i TSS Falsterbos angöring och därmed ge plats för vindkraftsområdet utan påtaglig skada på sjöfarten. Sjöfarten går längre söderut. Del av ett tidigare överlappande område riksintresseanspråk för yrkesfiske vägs bort. Det behöver utredas om energitvinning i området är förenligt med totalförsvarets intressen.
2. Aktuellt utpekat område för riksintresse vindbruk utgår. Sjöfartsstråk i bibehållen sträckning söder om området. Allmän användning blir huvudanvändning.

Vattenbruk

Havsplanen ska skapa beredskap för hållbart vattenbruk i havsplaneområde Östersjön. Det pågår forskning och teknikutveckling av både arter och odlingsmetoder. För Östersjön är det särskilt intressant med vattenbruk som även bidrar till förbättrad havsmiljö genom till exempel näringsupptag då havsområdet är övergött. Blåmusslor och alger är exempel på arter som kan vara aktuella. Blåmusslor kan dessutom utgöra bas för produktion av djurföda. Traditionell fiskodling har bedömts som mindre lämplig eftersom den kan bidra till övergödning om den inte genomförs i slutna system.

Det finns i dagsläget ingen kartläggning av geografiska utvecklingsområden för vattenbruket i planområdet. I den nationella strategin för vattenbruket är ett av målen att en majoritet av Sveriges kommuner identifierar och inkluderar lämpliga platser för vattenbruk i sina översiktsplaner. Ett sådant underlag tillsammans med ny kunskap kan ge planeringsförutsättningar för vattenbruk i planområdet.

Utvinning av marin sand och grus

I rapporten Havsplanering - Nuläge 2014 visas sju områden med tillgång till marin sand och grus i havsplaneområdet Östersjön. Redovisningen baseras på underlag från Sveriges geologiska undersökning (SGU) 2013. I ett av områdena, Sandhammarsbank söder om Ystad, utvinns sand för att motverka pågående stranderosion i närområdet. Ystad kommun har tillstånd för uttag av sand i området under 10 år till 2021.

En åtgärd inom regeringens maritima strategi är att se över om och under vilka förutsättningar och till vilka kostnader utvinning av grus och sand till havs som ersättningsmaterial till naturgrus och natursand från land skulle kunna genomföras. SGU har fått i uppdrag av regeringen att i samråd med Havs- och vattenmyndigheten se över frågan. Uppdraget ska redovisas till regeringen senast den 17 januari 2017.

Planeringsförutsättningarna för sand- och grus utvinning i Östersjön kommer att ses över efter det att regeringsuppdraget har redovisats.

Avsaltning

Behovet av avsaltningsanläggningar för havsvatten är det ett intresse som påverkar havsplaneområdet i mycket liten utsträckning då den stora delen av anläggningen ligger på land. Användningen bedöms kunna samexistera med övriga prioriterade användningar. Av denna anledning finns inga prioriterade områden för funktionen redovisade i planskissen.

Koldioxidlagring

Ett sätt att minska de storskaliga utsläppen av koldioxid till atmosfären är att avskilja och lagra koldioxiden i berggrunden. För detta finns flera tekniker. De kallas med ett samlingsnamn CCS-teknik (Carbon Capture and Storage). Det är den lokala geologin som ger förutsättningarna för koldioxidlagring. SGU har identifierat ett större område i sydöstra Östersjön och ett område utanför sydvästra Skåne där berggrunden utgörs av yngre sedimentära bergarter som potentiella områden för koldioxidlagring.

Ytterligare underlag behöver tas fram för att bedöma de närmare planeringsförutsättningarna för koldioxidlagring.

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål:

- Skapa förutsättningar för ett hållbart yrkesfiske:
Havsplanerna ska bidra till ett miljömässigt hållbart, resurseffektivt, innovativt, konkurrenskraftigt och kunskapsbaserat fiske inom ramen för en ekosystembaserad förvaltning som inkluderar hänsyn både till viktiga livsmiljöer för fisk och för andra arter. Särskilt viktigt är integrering med planeringen av kustområdena, där det finns viktiga livsmiljöer för fisk, nämligen lekogränder och uppväxtområden.
- Skapa beredskap för eventuell framtida utvinning av mineraler samt för koldioxidlagring:
Hänsyn ska tas till att det i framtiden kan vara aktuellt med ökad utvin-

Underlag som använts för att identifiera behoven för resursutvinning

- Riksintresse Yrkesfiske, HaV
- Trålgräns, HaV
- Fredningsområden, HaV
- Landningsvärden fisk fördelat på arter 2008-2012, SLU
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp Regional tillväxt och Fiske, HaV

Underlag som använts vid nedprioritering behoven för resursutvinning

- Riksintresse Natur, Länsstyrelserna
- Natura 2000-områden, Länsstyrelserna
- Naturreservat, Nationalparker och Naturskyddsområden, Länsstyrelserna
- Planerat marint områdesskydd, Länsstyrelserna, Naturvårdsverket
- Översiktlig naturvärdeskartering 2015, HaV
- SAMBAH projektdata 2014, HaV

ning av ändliga resurser som sand, grus och andra mineraler samt koldioxidlagring som ett led i anpassningsåtgärder inför klimatförändringens effekter. Utvinning av olja och gas i Sveriges sjöterritorium eller ekonomisk zon bedöms inte vara aktuell under överskådlig tid.

- Skapa beredskap för framtida etablering av hållbart vattenbruk:
Havsplanerna ska ha rumslig beredskap för vattenbrukets utveckling och potential att yteffektivt använda havet för produktion. Med hållbart vattenbruk avses både behovet av att anpassa vattenbrukets inriktning till de omgivande marina förutsättningar samt beakta hur vattenbrukets inriktning bidrar till en hållbar tillväxt. Sett till vattenbrukets utvecklingspotential och en ökad forskning på området kan vattenbruk utanför kustzonen bli aktuellt inom en framtid som ryms inom havsplaneringens referensår 2030- och horisontår 2050. Därför ska havsplaneringen ta hänsyn till att vattenbruk kan bli aktuellt i havsplaneområdena i framtiden.

Avvägningar som har gjorts i arbetet med planutkastets utformning Sjöfarten, yrkesfisket Försvarmaktens verksamhet bedöms kunna samexistera på samma sätt som idag. I två områden har RI yrkesfiske inte blivit huvudanvändning i planutkastet eftersom underlag kring fiskets aktiviteter och landningsvärde indikerar begränsat fiske i områdena. I två alternativ med vindkraft har yrkesfiske prioriterats bort. När det gäller fiske som huvudanvändning i områden med prioriterad natur (Hänsynsområden N2) behöver fördjupat underlag tas fram för utredning om eventuella behov anpassningar av verksamheten pga. naturvärdena.

För behovet av avsaltningssystem för havsvatten är det ett intresse som påverkar havsplaneområdet i mycket liten utsträckning då den stora delen av anläggningen ligger på land. Inga sådana områden finns därför med i planutkastet.

Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

Samspelet mellan land och hav handlar bland annat om landnings- och hemmahamnar och annan nödvändig infrastruktur för yrkesfisket och att yrkesfisket bidrar till den lokala ekonomin. Det handlar också om yrkesfisket som identitet och kulturbärare på många platser utmed kusten. Planen tar generell hänsyn till dessa aspekter genom att ge rumsliga förutsättningar för fiskets bedrivande i havsplaneområdet.

Internationella hänsyn

I Östersjön är den gränsöverskridande aspekten av yrkesfisket tydligt. Yrkesfisket regleras genom EU:s gemensamma fiskeripolitik vilket innebär att Sveriges nationella handlingsutrymme är begränsat. EU-länderna i Östersjön fiskar i varandras ekonomiska zoner. Fiskare från Sverige, Finland och Danmark fiskar även i Östersjön i varandras territorialvatten intill fyra nautiska mil. Det landas utländska fångster i svenska hamnar och svenska fiskare landar i grannländerna.

Kommunikationer

Förutsättningar

Sjöfarten är en global sektor av mycket stor betydelse för Sverige såväl samhällsligt som ekonomiskt. Sjötrafiken rör sig utmed ett omfattande nätverk av farleder och fartygsstråk och har ett stort behov av ytmässig flexibilitet för att tillförsäkra hög säkerhet, god framkomlighet och därmed effektiva transporter. Med andra sektors ökande anspråk på havets ytor kan sjöfartens rörelsefrihet någon mån komma att begränsas i framtiden. Detta behöver då ske utan att äventyra sjöfartens framkomlighet och säkerhet.

Sjöfartens framtida ytanspråk är svårt att förutse eftersom utvecklingen inom handel och teknik kan medföra både ökande och minskade ytbehov. Klart är att sjöfarten kommer att öka volymmässigt och ett rimligt antagande är att sjöfartens framtida ytanspråk åtminstone inte kommer vara mindre än dagens.

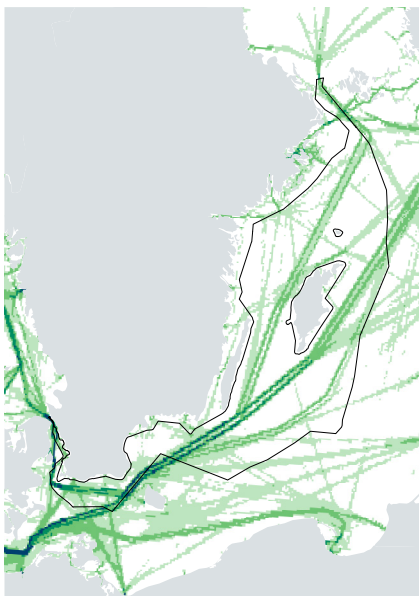
Sjöfartens ytanvändning antas till stora delar kunna kombineras med andra maritima sektorer och intressen. Det finns dock potentiella utmaningar för samexistens inom vissa områden med framförallt framtida energiutvinning och i viss mån framtida utökning av naturskydd. Intressekonflikten består främst i att sjöfartens aktionsradier begränsas.

Till sjöfartens infrastruktur hör farleder och fartygsstråk. Farlederna går oftast inomskärs till och från en hamn och fartygsstråken går utomskärs där det oftast inte finns någon skarp avgränsning. I vissa områden finns dock trafiksepareringssystem (TSS) i fartygsstråken. Dessa system införs och upprätthålls genom International Maritime Organization (IMO) och anger med precision vart fartyg ska röra sig för att kunna ta sig fram säkert. Det finns även ett fåtal exkluderingsområden (Areas to be Avoided) som sjöfarten ska undvika, även dessa är upprättade av IMO.

Det kan i framtiden bli aktuellt med nya fasta trafikförbindelser som passerar havet. Vissa inledande utredningar och undersökningar har gjorts för förbindelser i Öresund (tunnelbana Malmö–Köpenhamn och tåg- och vägtunnel Helsingborg–Helsingör). Det har även diskuterats en fast förbindelse mellan Sverige och Finlands fastland via Åland samt en förbindelse mellan Landskrona och Köpenhamn.

För elektronisk kommunikation finns fiberoptiska kablar mellan Sverige med våra grannländer. Även radiolänkar ingår i kommunikationsstrukturen, exempelvis mellan Sverige och Danmark över Öresund samt mellan det svenska fastlandet och Gotland. Radiolänkar behöver en frisiktkorridor mellan sändare och mottagare.

För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

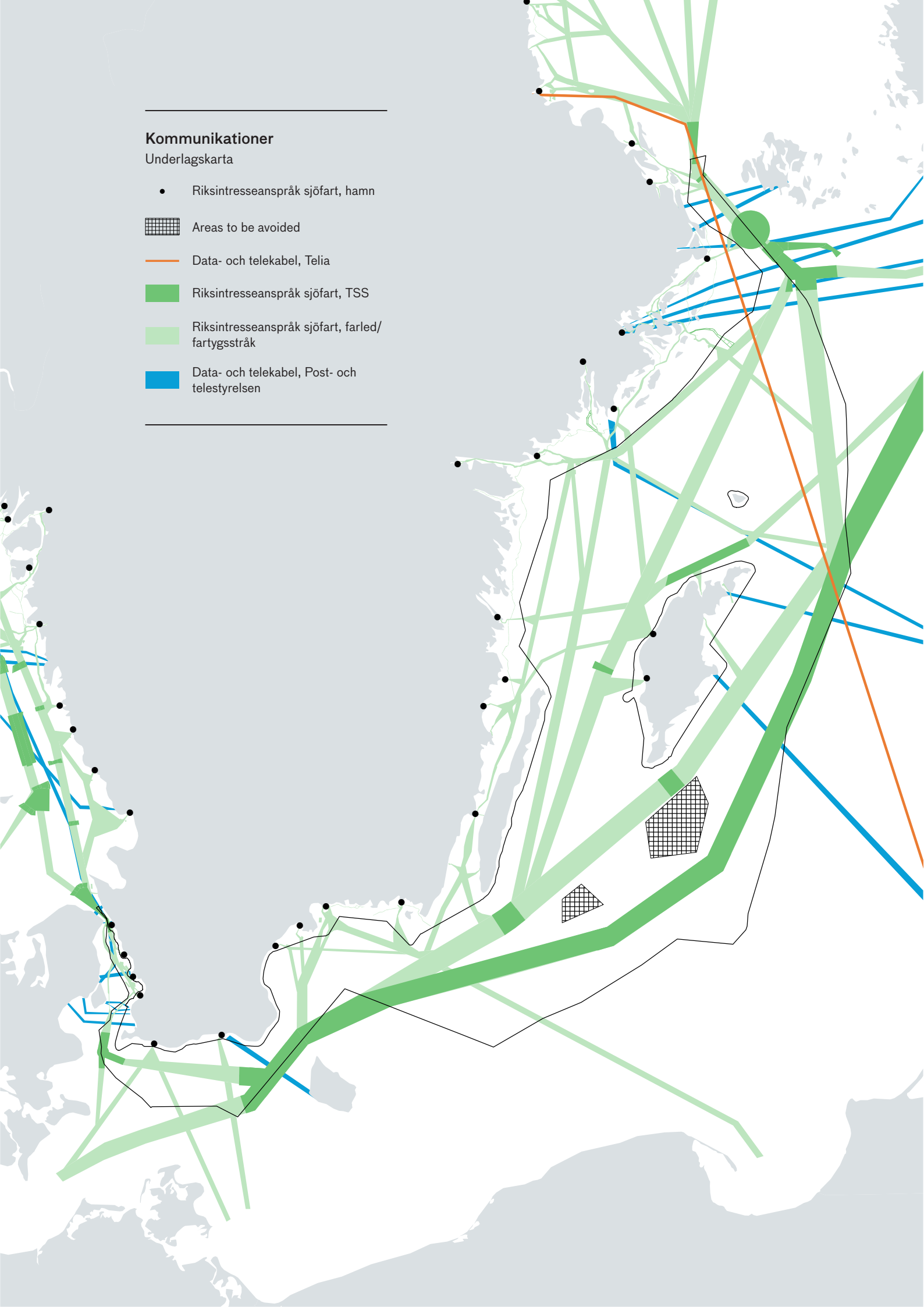

Fartygsrörelser i Östersjön. AIS-data.

Kommunikationer

Underlagskarta

- Riksintresseanspråk sjöfart, hamn
 - Areas to be avoided
 - Data- och telekabel, Telia
 - Riksintresseanspråk sjöfart, TSS
 - Riksintresseanspråk sjöfart, farled/fartygsstråk
 - Data- och telekabel, Post- och telestyrelsen
-

Havsplanens rekommendationer

PLATSSPECIFIK ANPASSNING FÖR ATT FRÄMJA SAMEXISTENS

Avsikten är att utveckla platsspecifika rekommendationer i områden där finns värden utöver de generella som andra verksamheter behöver ta hänsyn till. Syftet med rekommendationerna är att upplysa om att det finns andra värden på platsen och att kunna främja möjligheten till att dessa samexisterar med huvudanvändningen. De hänsyn som krävs regleras enligt gällande lagstiftning eller ny föreskrift. Försvarsverksamhet ställer exempelvis redan i dag krav på anpassning av sjöfarten i vissa områden. Behov av plats-specifika rekommendationer, t.ex. med hänsyn till tumlare eller andra naturvärden, kommer att utredas i det fortsatta planeringsarbetet.

Huvudanvändning sjöfart

I områden med huvudanvändning sjöfart har sjöfartens intresse prioritet. Här bör till exempel inte tillåtas fasta installationer som stör sjöfarten framkomlighet.

Riksintresseanspråk sjöfart

Riksintresseanspråk för sjöfarten omfattar både strategiska hamnar, farleder och viktigare fartygsstråk. Riksintresset kan samexistera med andra användningar och intressen. Områdena ska skyddas från mot åtgärder som påtagligt kan skada sjöfartens intressen.

Bortvägt riksintresseanspråk

- I. Vid Svenska Björn (Ö14, Ö15). Riksintresse sjöfart har justerats för att bättre stämma överens med trafikseparering.

Prioritetsområde natur (N1)

Område där bevarande av naturvärden är prioriterad användning. Naturvärdet inkluderar ekologiska värdeskärnor av stor betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Sjöfart kan främjas om den inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden.

Hänsynsområde natur (N2)

Område med prioritering av natur där samexisterade användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan på områdets naturvärden.

Alternativ Söder om Skåne

Det finns ett utpekad område för riksintresse vindbruk söder om Skåne. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

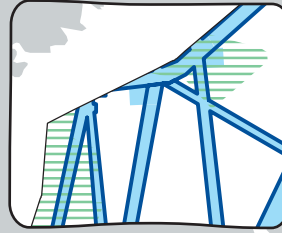
1. Energi blir huvudanvändning i hela området som är utpekad för riksintresse vindbruk. Det innebär att sjöstråket mellan Falsterbo och Bornholm bör flyttas något söderut för att tillgodose tillräckligt skyddsavstånd mellan sjöfart och vindkraftverk. Det är en rimlig förändring för sjöfarten eftersom där finns öppet vatten utan kända anspråk samtidigt som riktningarna från/till trafiksepareringszonerna (TSS:erna) inte är parallella och en sväng redan behövs på rutten idag. Den kan ske längre söderut i TSS Falsterbos angöring och därmed ge plats för vindkraftsområdet utan påtaglig skada på sjöfarten. Sjöfarten går längre söderut.
2. Aktuellt utpekad område för riksintresse vindbruk utgår. Sjöfartsstråk i bibehållen sträckning söder om området.

Kommunikationer

Användning och riksintressen

- Riksintresseanspråk sjöfart
- Användning sjöfart
- Prioritetsområde natur (N1)
- Hänsynsområde natur (N2)
- Bortvägt riksintresse

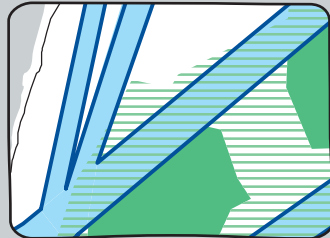
FÄLLBÅDAN-LÅNGGRUND
ALTERNATIV 2

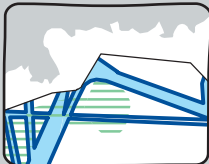
SKISS - DISKUSSIONS- UNDERLAG

HOBURGSBANK
ALTERNATIV 2

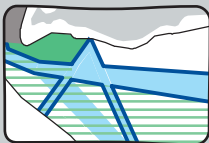
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

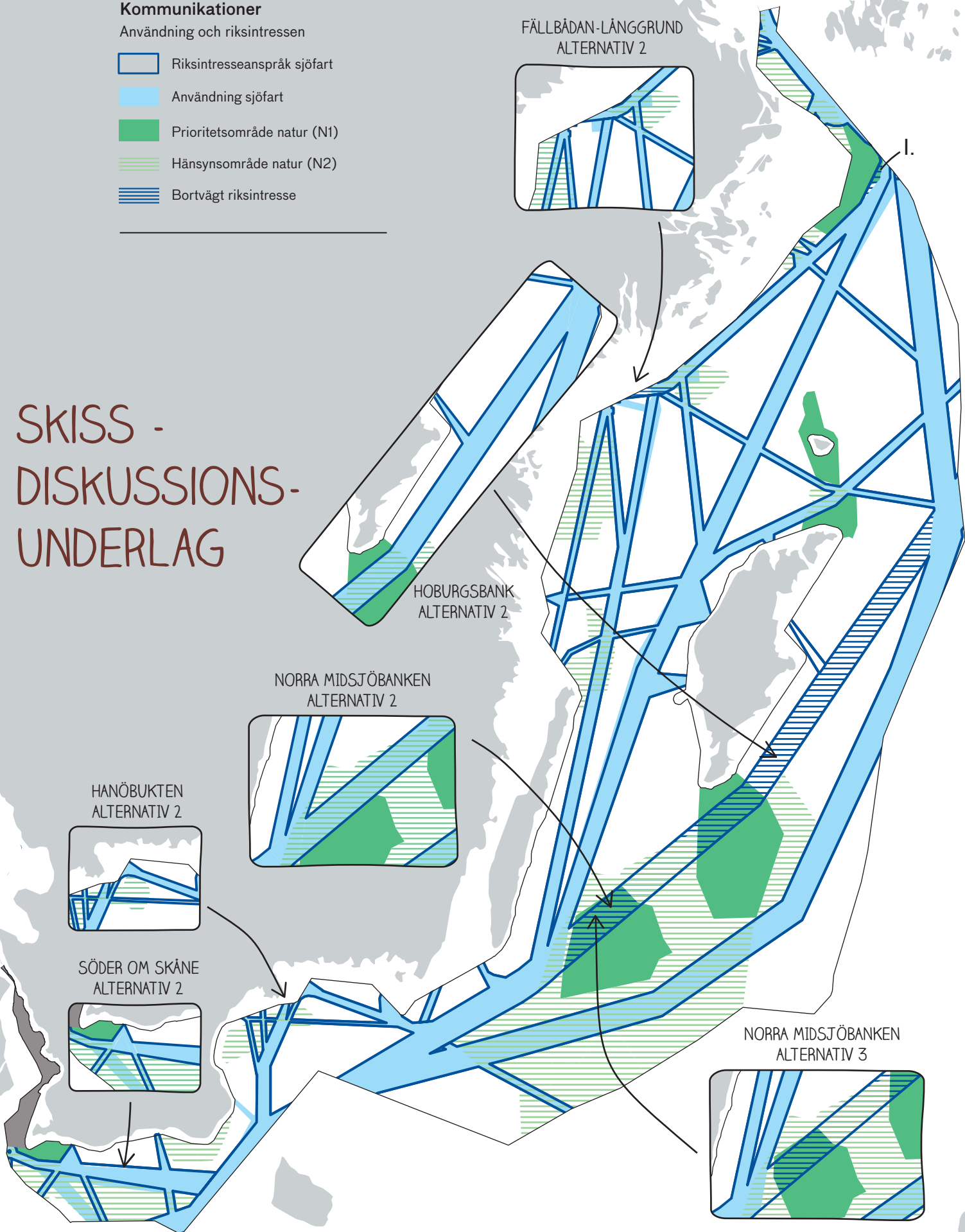
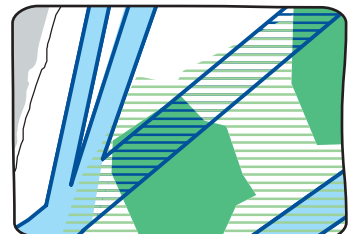
HANÖBUKTEN
ALTERNATIV 2

SÖDER OM SKÅNE
ALTERNATIV 2

NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 3

Alternativ Hanöbukten

En ansökan om anläggning av storskalig vindkraft i Hanöbukten (Blekinge Offshore) är under prövning hos regeringen.

Utfallet av prövningen påverkar planeringen av området där vindkraft planeras:

1. Sjöfart blir huvudanvändning i området tillsammans med försvar, yrkesfiske, hänsyn natur (N₂).
2. Försvar och Energi blir huvudanvändning i det specifika området. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske, sjöfart och försvar avvägs bort i vindkraftsområdet eftersom de inte bedöms förenliga med en anläggning för havsbaserad vindkraft. Sjöfarten behöver ledas om med hänsyn till vindkraftsanläggningen.

Alternativ Norra Midsjöbanken

Delar av Norra Midsjöbankarna är i dagsläget utpekade som riksintresse vindbruk och det finns ett s.k. exkluderingsområde (Area to be avoided) för sjöfarten. Samtidigt finns det höga naturvärden (t.ex. tumlare och fågel) och intressen för totalförsvaret i området. Planeringen av sjöstråket över Hoburgs bank påverkar möjligheten till vindkraft på vissa delar Norra Midsjöbanken där det idag går sjötrafik.

1. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår .
2. Sjöfart, prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) blir huvudanvändningar över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland bibehålls.
3. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår (se även Hoburgs bank, alternativ₁). Energi blir huvudanvändning på västra delen av banken.

Alternativ Hoburgs bank

Ett internationellt sjöfartsstråk utpekat som riksintresse finns mellan trafiksepareringszoner (TSS:er) och går över bankarna strax söder om Gotland. En TSS ligger på norra delen av Hoburgs bank och en djupfarled går mellan Norra och Södra Midsjöbanken. En del av Hoburgs bank utgörs av ett så kallat Area to be avoided- område som innebär att fartyg inte bör passera över området. Samtidigt medför sjöfartstrafiken att sjöfågel skadas av operationella oljeutsläpp.

1. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över Hoburgs bank. Alternativet innebär att internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår och att sjötrafiken flyttas till djupfarleden söder om Hoburgs bank och Norra Midsjöbanken. För att sjötrafiken ska flytta krävs att Sverige arbetar genom IMO för ett utökat Area to be avoided som innebär begränsningar för sjötrafik i nuvarande sjöstråk. Orsaken till flytt av sjöstråket är att undvika att bland annat alfvågel skadas av operationella utsläpp av olja.
2. Sjöfart, prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) är huvudanvändningar över banken. Alternativet innebär att det internationella sjöfartsstråket nära Gotlands kust blir kvar som idag.

Alternativ Fällbådan-Långgrund

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen och sjöfart föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Ingen påverkan på sjöfarten.
2. Energi blir huvudanvändning vid Fällbådan och vid Långgrund. Sjöstråk Oxelösund västerut förskjuts något söderut. Ankringsplatserna behöver ses över.

Fast infrastruktur (broar och tunnlar)

Olika förslag på nya dragningar av bro eller tunnel korsande Öresund finns i kommunala översiktsplaner. Tidiga planer på tåg tunnel mellan Åland och Sverige har nämnts. Detta behöver utredas mer.

Elektronisk kommunikation (datakablar, telekablar, radiolänkar)

Inga områden i för data- och telekablar finns i plankartan i dagsläget. Frågan utreds vidare i planarbetet.

Samhällets beroende av internet ökar hela tiden liksom behovet av kommunikation mellan Sverige och andra länder. Merparten av denna kommunikation mot andra länder sker genom havsbaserade kablar.

Även om teknikutvecklingen för överföringskapacitet i kablarna ökar finns ett behov av fler kablar för att skapa redundans och säkerhet i näten. Sannolikt finns det största framtida behovet av fler kablar för elektronisk kommunikation i Öresundsområdet och över Ålandshav.

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål

Havsplaneringen ska skapa förutsättningar för god tillgänglighet och effektiva transporter. Planen ska skapa förutsättningar för utveckling av havsanknuten transportsektor och linjära objekt och främja tillträdet till havet för en bred allmänhet. En god tillgänglighet i transportsystemet till sjöss ger goda förutsättningar för att hålla samman transportinfrastrukturen som helhet, så att exempelvis överföring av gods från väg och järnväg till sjöfart underlättas. Beredskap ska skapas för en utveckling av fysisk infrastruktur, exempelvis framtida tunnlar eller broar. Rumsliga förutsättningar ska ges för användning av havet för infrastruktur för elektronisk kommunikation i form av sjökablar och radiosystem. Förutsättningar ska även skapas för människors tillgänglighet till havet för friluftsliv och rekreation. Det kan bidra till både folkhälsa och utveckling inom turismnäring.

Havsplanerna ska också skapa förutsättningar för ekologiskt, socialt och ekonomiskt hållbar sjöfart. Det gäller såväl närsjöfart som fjärrsjöfart. Sjöfarten ges tillräckligt utrymme för att kunna växa, samtidigt som havsplanerna bidrar till ökad sjösäkerhet som medför färre olyckor och att riskerna för utsläpp av olja eller andra ämnen, liksom andra störningar minimeras.

Underlag som använts för att identifiera behov för kommunikationer

- Riksintresseanspråk Sjöfart, Trafikverket
- Ankringsplatser, skydd, Transportstyrelsen
- Potentiella framtida anspråk sjöfart, Trafikverket
- AIS total trafikmängd, Länsstyrelserna, Naturvårdsverkets miljödataportal
- TSS (Trafiksepareringszoner), Transportstyrelsen
- Sjömätningsplan CAT I 14 jan 13, Sjöfartsverket
- Areas to be avoided (områden olämpliga för fartygstrafik), IMO
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp Sjöfart och Regional tillväxt, HaV

Underlag som använts vid nedprioritering av intressen för kommunikationer

- Riksintresse Natur, Länsstyrelserna
- Natura 2000-områden, Länsstyrelserna
- Naturresevat, Nationalparker och Naturskyddsområden, Länsstyrelserna
- Planerat marint områdesskydd, Länsstyrelserna, Naturvårdsverket
- Översiktlig naturvärdeskartering 2015, HaV
- SAMBAH projektdata 2014, HaV
- Riksintresse Vindbruk, Energimyndigheten
- Aktuell havsbaserad vindkraft 2015, HaV, LST, Energimyndigheten, Kraftbolagen

Havsplanerna ska ge förutsättningar för effektiva transportvägar med låg bränsleförbrukning samt att sjöfartens direkta miljöeffekter i ekologiskt känsliga områden minskar. Hänsyn ska tas till att Östersjön är utpekad som ett PSSA, Particularly Sensitive Sea Area, av den mellanstatliga sjöfartsorganisationen IMO, International Maritime Organization. Det betyder att miljöhänsyn är särskilt viktig i Östersjöområdet.

Avvägningar som har gjorts i arbetet med planutkastets utformning Havsanvändning Sjöfart baseras till allra största delen befintliga riksintresseanspråk för sjöfart, men även på nya anspråk. På ett fåtal platser har förändringar av sjöfartens användning/stråk föreslagits, i dessa fall har prioriterade naturintressen eller energi givits företräde. En bedömning har då gjorts av hur fartygstrafiken går i dagsläget, vilka start- och målpunkter den har, samt vilka konsekvenser föreslagen förändring kan medföra.

Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

Sjöfarten har kopplingar in till land främst genom lokaliseringen av hamnar och fyrar. Färjelinjer och stråk mot hamnar av riksintresse har särskilt beaktats. Avseende kommunikationer och eventuella framtida fasta landförbindelser har lokala översiktsplaneutformningar beaktats.

Internationella hänsyn

Trafiksystemet inkl. farleder, trafiksepareringar osv i Östersjön delar Sverige med grannländerna. Vissa frågor hanteras internationellt genom IMO, t.ex. inrättande av trafiksepareringar eller exkluderingsområden (Area to be avoided).

Lokaliseringar av eventuella fasta förbindelser i Öresundsregionen är en specifik gemensam planeringsfråga med Danmark.

Försvar

Förutsättningar

Försvarsmakten ska upprätthålla och utveckla ett militärt försvar som ytterst kan möta ett väpnat angrepp. Grunden för Försvarsmaktens verksamhet är förmågan till väpnad strid. För att upprätthålla och utveckla förmågan till väpnad strid på, över och under vattenytan finns marina övnings- och skjutfält runt Sveriges kust.

Riksdagen fattade i juni 2015 beslut om att Sveriges militära operativa förmåga ska öka. En ökad förmåga uppnås bland annat genom ökad övningsverksamhet i havsområdena. Det väntas innebära att Försvarsmakten ökar sitt nyttjande av havsanknutna områden inom utpekade riksintresseområden. Även de områden som med hänsyn till försvarssekretess inte kan redovisas öppet behöver beaktas i havsplaneringen.

Det försvarspolitiska läget har förändrats och även läget för civilt försvar, vilket betyder att handlingsfriheten är viktig. En viktig fråga är att hålla farleder fria, både huvudfarleder och alternativa farleder.

Utvecklingen går mot rörliga tekniska anläggningar, vilket innebär att det blir svårare att förutse var försvarsverksamheten kan störas. Tekniken blir mer störningskänslig och störning från fasta installationer i havet bedöms öka.

Många intressen kan samexistera med försvars- och säkerhetsintresset, såsom sjöfart, fiske och friluftsliv. Konkurrerande intresse är framför allt energiutvinning på grund av fasta installationer. Energiintresset konkurrerar om utrymme och medför teknikstörning.

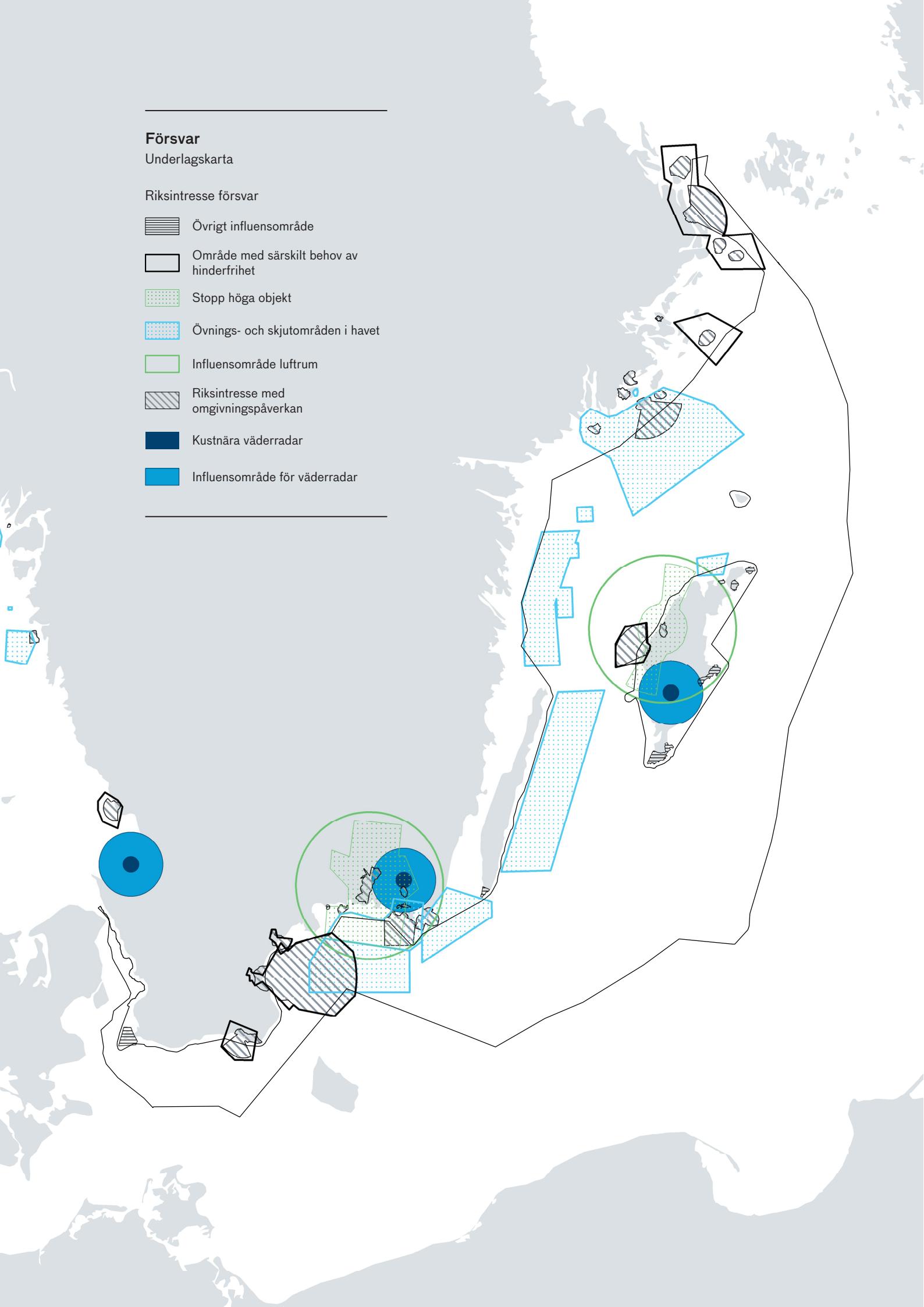
För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

Försvaret

Underlagskarta

Riksintrasse försvaret

- Övrigt influensområde
 - Område med särskilt behov av hinderfrihet
 - Stopp höga objekt
 - Övnings- och skjutområden i havet
 - Influensområde luftrum
 - Riksintrasse med omgivningspåverkan
 - Kustnära väderradar
 - Influensområde för väderradar
-

Havsplanens rekommendationer

PLATSSPECIFIK ANPASSNING FÖR ATT FRÄMJA SAMEXISTENS

Avsikten är att utveckla platsspecifika rekommendationer i områden där finns värden utöver de generella som andra verksamheter behöver ta hänsyn till. Syftet med rekommendationerna är att upplysa om att det finns andra värden på platsen och att kunna främja möjligheten till att dessa samexisterar med huvudanvändningen. De hänsyn som krävs regleras enligt gällande lagstiftning eller ny föreskrift. Bevarande av naturvärden ställer exempelvis redan i dag krav på anpassning av försvarsverksamheten i vissa områden. Behov av platsspecifika rekommendationer som rör försvarsverksamheten kommer att utredas i det fortsatta planeringsarbetet.

Huvudanvändning försvar

Inom området prioriteras totalförsvarets intressen. Här bör inte installationer som stör Försvarsmaktens verksamhet tillåtas. Vid en utrymmeskonkurrens har försvarsintresset företräde.

Riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del

Försvarsmakten pekar ut riksintressen och deras influensområden, samt andra områden av betydelse för totalförsvarets militära del. Inom de områden som har utpekats som riksintresse av Försvarsmakten finns övnings- och skjutområden, tekniska anläggningar och militära flygplatser. Enbart en del av Försvarsmaktens utpekade områden av riksintresse redovisas öppet medan andra områden omfattas av försvarssekretess och hanteras i särskild ordning. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada totalförsvarets intressen.

Bortvägt riksintresseanspråk, försvar

- I. Taggen, Hanöbukten (i Ö7). RI försvar bortvägt på grund av tillståndsgiven vindkraftsetablering. Hur samexistens mellan RI energi och RI försvar kan främjas behöver utredas vidare.
- II. Kårehamn, öster om Öland (Ö29). RI totalförsvarets militära del bortvägt på grund av befintlig vindkraftspark.

Prioritetsområde natur

Inom området finns höga naturvärden där Försvarsmaktens verksamhet bör begränsas till sådan användning som inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden.

Hänsynsområde natur

Inom området finns höga naturvärden där anpassning eller begränsning av Försvarsmaktens verksamhet rekommenderas, t.ex. genom säsongmässig anpassning av olika aktiviteter.

Utredningsområden/Alternativ

Inom en del områden riskerar etablering av vindkraftverk och andra höga objekt att medföra betydande negativ påverkan på militära intressen och utpekade riksintressen för totalförsvarets militära del. Den exakta effekten kan i vissa fall inte beskrivas öppet med hänsyn till att informationen omfattas av försvarssekretess. Generellt kan beskrivas att vindkraftverk medför skada på militära intressen bland annat i form av:

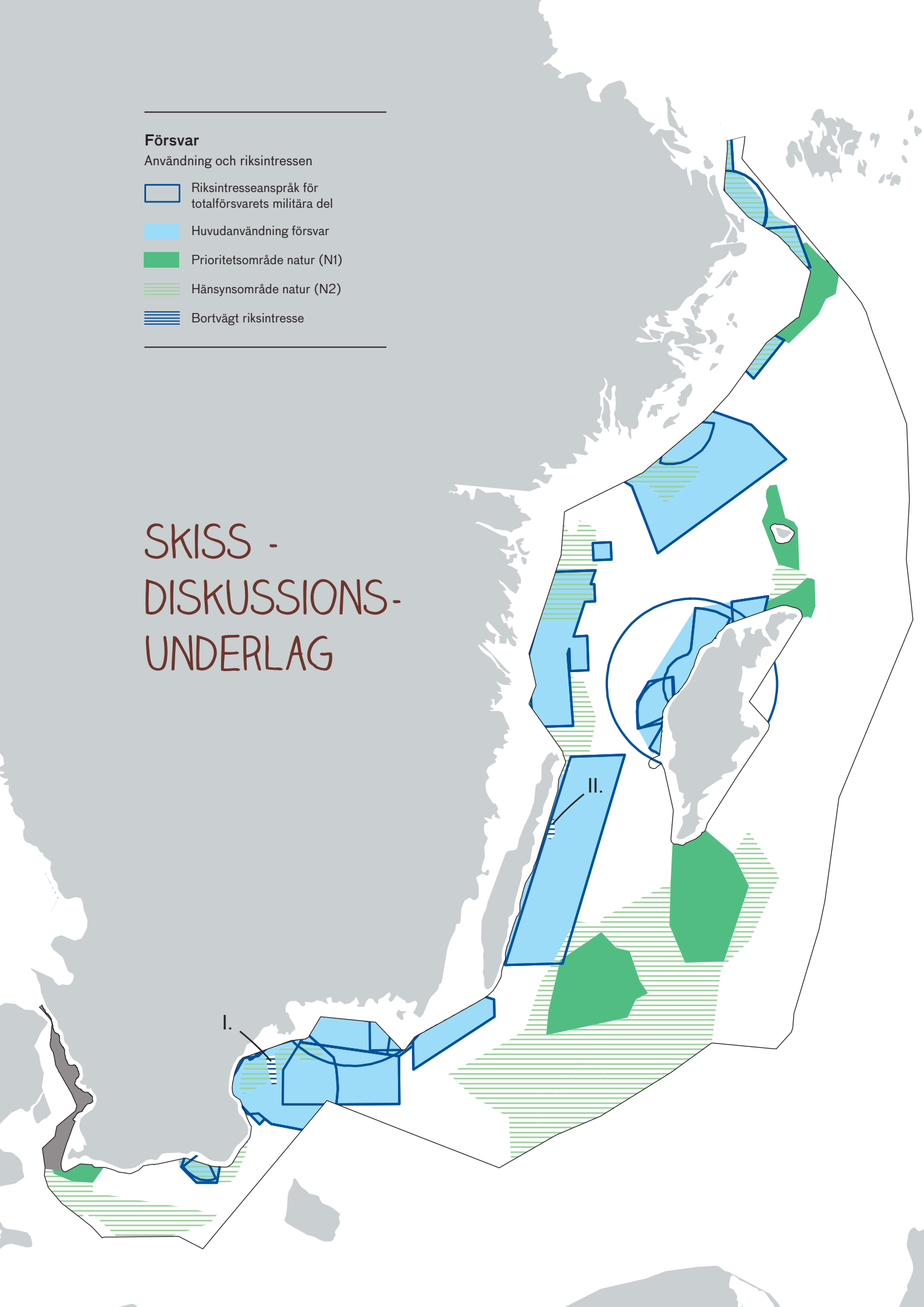
- påverkan på tekniska system och möjligheten att nyttja dessa för att genomföra bevakning av Sveriges territorium,
- begränsningar i möjligheten att utbilda och öva de förmågor som är en förutsättning för att Försvarsmakten ska nå operativ effekt,
- begränsningar i möjligheten till skydd av landets territorium vid en eventuell framtida konflikt i strategiskt viktiga områden.

Försvar

Användning och riksintressen

- Riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del
 - Huvudanvändning försvar
 - Prioritetsområde natur (N1)
 - Hänsynsområde natur (N2)
 - Bortvägt riksintresse
-

SKISS -
DISKUSSIONS-
UNDERLAG

Etablering av vindkraftverk och andra höga objekt kan inom en del områden innebära konflikt med riksintressen för totalförsvarets militära del i vissa delområden. Anläggningar för energiutvinning kan vara förenliga med de militära intressena, men exakt utbredning av parker och placering av enskilda vindkraftverk behöver bedömas i ett framtida skede för att utreda den exakta effekten på de militära intressena.

Plankartan för energiutvinning visar planskissens olika alternativa lokaliseringar för energiutvinning som behöver utredas vidare under planeringsprocessen.

Alternativ Hanöbukten

En ansökan om anläggning av storskalig vindkraft i Hanöbukten (Blekinge Offshore) är under prövning hos regeringen. Ansökan handlar om att anlägga 700 alternativt 350 vindkraftsturbiner i ett område i norra delen av Hanöbukten. Frågan om hur anläggning av vindkraftsparken kan förenas med totalförsvarets intressen är en viktig fråga i prövningen.

Utfallet av prövningen påverkar planeringen av området där vindkraft planeras:

1. Ifall regeringen inte tillåter anläggning av vindkraftsparken: Försvar, Yrkesfiske, Hänsynsområde Natur (N2) och Sjöfart blir då huvud användningar. Alternativet innebär att havsplanen inte förordar vindkraftsetablering enligt nuvarande utpekade riksintresse vindbruk. Aktuellt utpekade område för riksintresse vindbruk avvägs bort till förmån för utpekade riksintresseområden för försvar, yrkesfiske och sjöfart. Hänsyn ska tas till områdets naturvärden.
2. Ifall regeringen tillåter anläggning av vindkraftsparken: Försvar och Energi blir huvud användning i det specifika området. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske, sjöfart och försvar avvägs bort i vindkraftsområdet eftersom de inte bedöms förenliga med en anläggning för havsbaserad vindkraft. Sjöfarten behöver ledas om med hänsyn till vindkraftsanläggningen. Alternativet innebär att havsplanen förordar vindkraft enligt nuvarande riksintresseanspråk för vindbruk. Totalförsvarets intressen påverkas negativt. Hänsyn bör tas till områdets naturvärden.

Alternativ Söder om Skåne

Det finns ett utpekade område för riksintresse vindbruk söder om Skåne. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med andra intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvud användning i hela området som är utpekade för riksintresse vindbruk. Det innebär att sjöstråket mellan Falsterbo och Bornholm bör flyttas något söderut för att tillgodose tillräckligt skyddsavstånd mellan sjöfart och vindkraftverk. Det är en rimlig förändring för sjöfarten eftersom där finns öppet vatten utan kända anspråk samtidigt som riktningarna från/till trafiksepareringarna (TSS:erna) inte är parallella och en sväng redan behövs på ruten idag. Den kan ske längre

söderut i TSS Falsterbos angöring och därmed ge plats för vindkrafts-området utan påtaglig skada på sjöfarten. Sjöfarten går längre söderut. Del av ett tidigare överlappande område riksintresseanspråk för yrkesfiske vägs bort. Det behöver utredas om energiutvinning i området är förenligt med totalförsvarets intressen.

2. Aktuellt utpekade område för riksintresse vindbruk utgår. Sjöfartsstråk i bibehållen sträckning söder om området. Allmän användning blir huvudanvändning.

Alternativ Norra Midsjöbanken

Delar av Norra Midsjöbankarna är i dagsläget utpekade som riksintresse vindbruk och det finns ett s.k. exkluderingsområde (Area to be avoided) för sjöfarten. Samtidigt finns det höga naturvärden (t.ex. tumlare och fågel) och intressen för totalförsvaret i området. Planeringen av sjöstråket över Hoburgs bank påverkar möjligheten till vindkraft på vissa delar Norra Midsjöbanken där det idag går sjötrafik.

1. Prioritetsområde Natur (N₁) blir huvudanvändning över banken och ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår (se även Hoburgs bank, alternativ₁). Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår.

2. Sjöfart, Prioritetsområde Natur (N₁) och Hänsynsområde Natur (N₂) blir huvudanvändningar över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland bibehålls (se även Hoburgs bank, alternativ₂). Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår.

Aktuella områden, Prioritetsområde Natur (N₁) och Hänsynsområde natur (N₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

3. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår (se även Hoburgs bank, alternativ₁). Energi blir huvudanvändning på västra delen av banken. Hänsyn bör tas till natur (EN₂). Prioritetsområde Natur (N₁) är huvudanvändning på resten av banken. Befintligt utpekade riksintresse vindbruk öster om banken avvägs bort till förmån för Prioritetsområde Natur (N₁).

Aktuella områden, Prioritetsområde Natur (N₁) och Hänsynsområde Natur (N₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Underlag som använts för att identifiera behov för försvarsverksamhet

- Riksintresseanspråk för totalförsvarets militära del och övriga försvarsintressen i havs- och kustområden, Försvarsmakten.
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp Försvar och säkerhet.

Alternativ Södra Midsjöbanken

Regeringens pågående prövning av ansökan om anläggning av vindkraft på Södra Midsjöbanken påverkar havsplanen. Behovet av skydd för tumlare och fågel samt hur vindkraftsetablering på banken kan förenas med totalförsvarets intressen är viktiga frågor i prövningen. Södra Midsjöbanken ligger delvis i Polens ekonomiska zon, delvis i Sveriges. Polen har utfärdat lokaliseringsstillstånd för energiutvinning på sin sida, vilket görs i ett tidigt stadium för fortsatt utredning. Planeringen i respektive land kan påverka olika nationella intressen så länderna bör samverka i gränsöverskridande frågor.

1. Energi och hänsyn natur (EN₂) är huvudanvändningar över banken. Anläggning för vindkraft anpassas så påverkan på naturvärden minimeras.

Om gravitationsfundament används på Södra Midsjöbanken är inte sandutvinning lämplig användning.

Energi med hänsyn natur (EN₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

2. Prioritetsområde Natur (N₁) blir huvudanvändning över banken. Område utpekade som riksintresse för vindbruk utgår.

Prioritetsområde Natur (N₁) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativ Fällbådan-Långgrund

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Område utpekade som riksintresse vindbruk utgår.
2. Energi blir huvudanvändning vid Fällbådan och vid Långgrund.

Alternativ Almagrundet-Svenska Björn

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning på Svenska Björn och vid Almagrundet.
2. Område utpekade som riksintresse vindbruk utgår.

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål

- Skapa förutsättningar för försvar och säkerhet: Havsplanerna ska skapa förutsättningar för försvar av Sverige och svenska intressen på såväl kort som lång sikt. Aktörer inom såväl militärt som civilt försvar ges förutsättningar att bedriva sin verksamhet, bland annat genomföra övningar under olika förhållanden samt annan verksamhet av betydelse för den militära försvarsverksamheten såsom signalspaning. Havsplanerna ska även ge förutsättningar att tillgodose behovet av strategisk försörjning av Sverige i fred, kris och krig.

Avvägningar som har gjorts i arbetet med planutkastets utformning
Prioriterade områden för försvar sammanfaller med Försvarsmaktens utpekade riksintresseområden. De områden där totalförsvarets intressen getts hänsynsbestämmelser är områden med höga natur- och kulturvärden. Energi har i enstaka fall fått prioritet framför försvar och det gäller områden som idag har tillstånd enligt miljöbalken eller är befintliga vindkraftsområden. Försvarsintressen prioriteras och förväntas samexistera på samma sätt som idag med sjöfart och fiske.

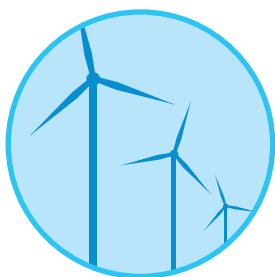
Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

Försvarsmaktens intresseområden i havet är kopplade till landbaserade områden för försvarsverksamhet och hänsyn behöver tas till inflygningsområden med mera.

Internationella hänsyn

Försvarsfrågor inom havsplaneringen behandlas nationellt och ingår inte i samverkan med andra länder. Eventuell påverkan på totalförsvarets intressen behöver dock beaktas när gränsöverskridande planeringsfrågor inom andra sektorer hanteras.

Energi

Förutsättningar

Energisektorn är under ständig förändring. Politiska mål på miljö- och klimatområdet driver en omställning mot ett förnybart energisystem. I dagsläget är det vindkraft som är det energislag som byggs ut i störst utsträckning i Sverige och havsbaserad vindkraft kommer sannolikt utgöra ett allt viktigare tillskott till energiförsörjningen i framtiden.

Mer ojämn kraftproduktion ställer högre krav på infrastrukturen, och elnät sammankopplas både inom landet och internationellt för att bli mer robusta. Ny elproduktion till havs och nya anslutningar till andra länders elnät ökar behovet av nya kraftkablar till havs. Även inom kommunikationsområdet ökar behovet av nya anslutningar mellan länder.

Energiintressen kan samexistera med vissa andra intressen till havs och ibland till och med ge synergier med exempelvis miljöintressen. Exempelvis kan en vindkraftspark till havs utgöra ett konstgjort rev som gynnar fiskbestånd. Dock uppstår även utmaningar för samexisterande verksamheter, till exempel mellan havsbaserad vindkraft och totalförsvarets intressen eller mellan kabeldragning på havsbotten och mellan kabeldragning på havsbotten och fartygsstråk på grund av risk för nödankring.

Nya tekniker som vågkraft och flytande vindkraftverk är under utveckling och är svåra att planera för i dagsläget. Däremot innebär teknikutveckling att det finns ett behov av utrymmen för pilotprojekt och testanläggningar på lämpliga platser i havsområden.

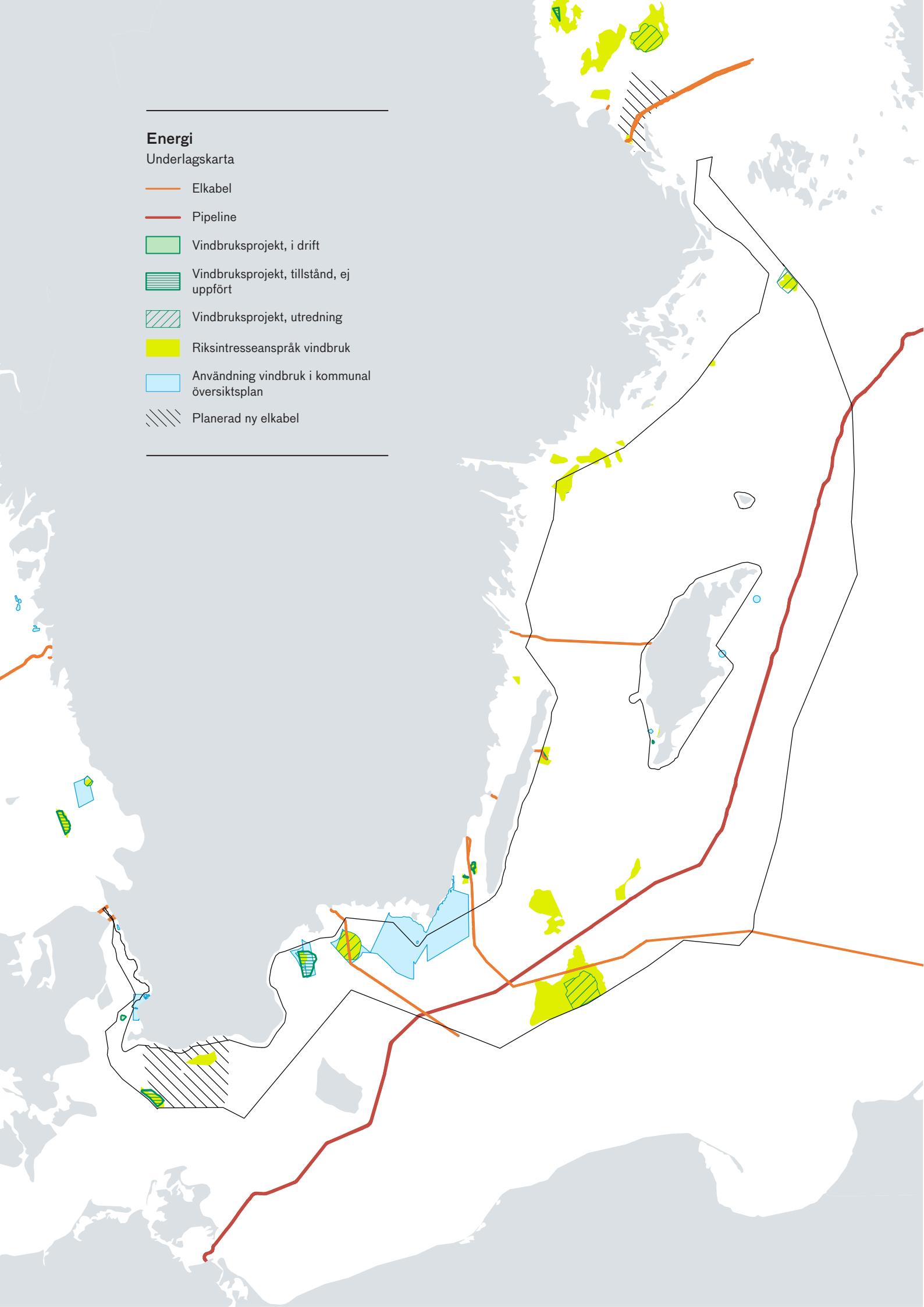
Troliga förändringar till 2030 och 2050 bedöms vara att lönsamheten för havsbaserad energitillförsel kommer att öka samtidigt som den pågående energiomställningen och geopolitiska aspekter ställer nya krav på energiförsörjningen.

För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

Energi

Underlagskarta

- Elkabel
- Pipeline
- Vindbruksprojekt, i drift
- Vindbruksprojekt, tillstånd, ej uppfört
- Vindbruksprojekt, utredning
- Riksintresseanspråk vindbruk
- Användning vindbruk i kommunal översiktsplan
- Planerad ny elkabel

Havsplanens rekommendationer

PLATSSPECIFIK ANPASSNING FÖR ATT FRÄMJA SAMEXISTENS

Avsikten är att utveckla platsspecifika rekommendationer i områden där finns värden utöver de generella som andra verksamheter behöver ta hänsyn till. Syftet med rekommendationerna är att upplysa om att det finns andra värden på platsen och att kunna främja möjligheten till att dessa samexisterar med huvudanvändningen. De hänsyn som krävs regleras enligt gällande lagstiftning eller ny föreskrift. Bevarande av naturvärden ställer exempelvis redan i dag krav på anpassning av vid installation och drift av vindkraftsanläggningar. Behov av platsspecifika rekommendationer kommer att utredas i det fortsatta planeringsarbetet.

Huvudanvändning energiutvinning

Inom området har energiintressen prioritet. Här bör inte fasta installationer som hindrar utbyggnad av energianläggningar tillåtas. Vid utrymmeskonkurrens föreslås att energiintressen prioriteras.

Energi, utvecklingsområden

Inom området har anläggningar för energiutvinning och utveckling av teknik för energiutvinning prioritet. Vid utrymmeskonkurrens föreslås att energiintressen prioriteras.

Riksintresseanspråk energiutvinning

Riksintressen för vindbruk till havs har tagits fram utifrån kriterier som årsmedelvind, djup och områdesstorlek. Dessa riksintressen motsvarar i stor utsträckning befintliga och planerade vindkraftsprojekt. Områdena ska skyddas från mot åtgärder som påtagligt kan skada möjligheterna till energiutvinning.

Bortvägt riksintresseanspråk

- I. Västra delen av Södra Midsjöbanken (i Ö33). Del av större område RI vindbruk bortvägt på grund av farled mot Polen (RI sjöfart).
- II. Norra delen av Södra Midsjöbanken (i Ö33). Del av större område RI vindbruk bortvägt på grund av djupfarled.
- III. Västra delen av Norra Midsjöbanken (i Ö33). Del av större område RI vindbruk bortvägt på grund av höga naturvärden och sjöfart.
- IV. Östra delen av Norra Midsjöbanken (i Ö33). Område RI vindbruk bortvägt på grund av höga naturvärden.
- V. Landsort (i västra Ö30) Område RI vindbruk bortvägt på grund av sjöfarten.
- VI. Östra delen av Svenska Björn (i norra Ö18) Del av område RI vindbruk bortvägt på grund av trafikseparering för sjöfarten.

Alternativ söder om Skåne

Det finns ett utpekade område för riksintresse vindbruk söder om Skåne. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning i hela området som är utpekade för riksintresse vindbruk.
2. Aktuellt utpekade område för riksintresse vindbruk utgår.

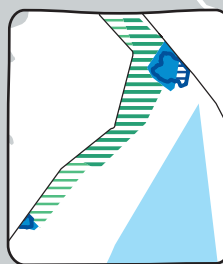
Energi

Användning och riksintressen

- Huvudanvändning energi
- Energi, utvecklingsområden
- Riksintresseanspråk energi
- Prioritetsområde natur (N1)
- Hänsynsområde natur (N2)

SKISS - DISKUSSIONS- UNDERLAG

ALMAGRUNDET - SVENSKA BJÖRN
ALTERNATIV 2

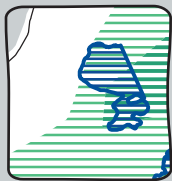
VI.

FÄLLBÅDAN - LÅNGGRUND
ALTERNATIV 2

V.

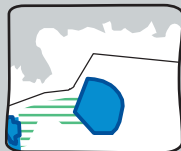
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

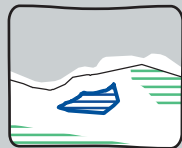
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 3

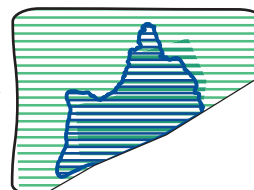
HANÖBUKTEN
ALTERNATIV 2

SÖDER OM SKÅNE
ALTERNATIV 2

SÖDRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

III.

IV.

II.

I.

Alternativ Hanöbukten

En ansökan om anläggning av storskalig vindkraft i Hanöbukten (Blekinge Offshore) är under prövning hos regeringen.

Utfallet av prövningen påverkar planeringen av området där vindkraft planeras:

1. Sjöfart blir huvudanvändning i området tillsammans med försvar, yrkesfiske, hänsyn natur (N₂).
2. Försvar och Energi blir huvudanvändning i det specifika området. Utpekade riksintresseområden för yrkesfiske, sjöfart och försvar avvägs bort i vindkraftsområdet eftersom de inte bedöms förenliga med en anläggning för havsbaserad vindkraft. Sjöfarten behöver ledas om med hänsyn till vindkraftsanläggningen.

Alternativ Södra Midsjöbanken

Regeringens pågående prövning av ansökan om anläggning av vindkraft på Södra Midsjöbanken påverkar havsplanen. Behovet av skydd för tumlare och fågel samt hur vindkraftsetablering på banken kan förenas med totalförsvarets intressen är viktiga frågor i prövningen. Södra Midsjöbanken ligger delvis i Polens ekonomiska zon och delvis i Sveriges. Polen har utfärdat lokaliseringsstillstånd för energiutvinning på sin sida, vilket görs i ett tidigt stadium för fortsatt utredning. Planeringen i respektive land kan påverka olika nationella intressen så länderna bör samverka i gränsöverskridande frågor.

1. Energi och hänsyn natur (N₂) är huvudanvändningar över banken. Anläggning för vindkraft anpassas så påverkan på naturvärden minimeras.
2. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över banken. Område utpekade som riksintresse vindbruk utgår.

Alternativ Norra Midsjöbanken

Delar av Norra Midsjöbankarna är i dagsläget utpekade som riksintresse vindbruk och det finns ett s.k. exkluderingsområde (Area to be avoided) för sjöfarten. Samtidigt finns det höga naturvärden och intressen för totalförsvaret i området (t.ex. tumlare och fågel). Planeringen av sjöstråket över Hoburgs bank påverkar möjligheten till vindkraft på vissa delar Norra Midsjöbanken där det idag går sjötrafik.

1. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över banken och ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken.. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår. Område utpekade som riksintresse vindbruk utgår.
2. Sjöfart, prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) blir huvudanvändningar över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland bibehålls. Område utpekade som riksintresse vindbruk utgår.
3. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår. Energi blir huvudanvändning på västra delen av banken. Hänsyn bör tas till natur (N₂). Prioriterad natur (N₁) är huvudanvändning på resten av banken. Befintligt utpekade riksintresse vindbruk öster om banken avvägs bort till förmån för prioriterad natur (N₁).

Alternativ Fällbådan-Långgrund

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen och sjöfart föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Område utpekat som riksintresse vindbruk utgår.
2. Energi blir huvudanvändning vid Fällbådan och vid Långgrund.

Alternativ Almagrundet-Svenska Björn

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning vid Almagrundet. Energi med hänsyn natur (EN2) blir huvudanvändning vid Svenska Björn.
2. Område utpekat som riksintresse vindbruk utgår. Prioritetsområde Natur (N1) vid Svenska Björn.

Energi, utvecklingsområden

Nya tekniker såsom vågkraft och flytande vindkraftverk är under utveckling och är svåra att planera för i dagsläget. Däremot innebär teknikutveckling att det finns ett behov av utrymmen för pilotprojekt och testplattformar på lämpliga platser i havsområden.

Teknikutvecklingen inom energiområdet går framåt vilket påverkar vilken roll olika kraftslag kan spela för energisystemet. Analyser av både havsbaserad vindkraft och vågkraft är på gång.

I regleringsbrevet för 2016 har Energimyndigheten fått i uppdrag att analysera hur stor potentialen är för teknikutveckling och reduktion av produktionskostnader för havsbaserad vindkraft inom en 15-årsperiod. Såväl teknik anpassad för innanhavsteknik som teknik för flytande vindkraft ska analyseras. Myndigheten ska även analysera hur stor den potentiella marknaden är för innanhavsbaserad respektive flytande vindkraft i Sverige och internationellt inom en period på 15–25 år. Myndigheten ska avslutningsvis göra en samhällsekonomisk analys av en svensk satsning på havsbaserad vindkraft. Rapporten väntas fungera som ett bra och relevant inlägg i havsplaneringen.

Energitransmission och distribution

I detta utkastets planskiss redovisas inte områden för energitransmission och distribution i planskissen. Befintliga större kablar finns emellertid med på underlagskartan. Teknisksprång och andra föränderliga drivkrafter är svåra att förutspå och kan snabbt förändras. Det behövs mer underlag om förutsättningarna för planeringen och byggnationen av stamnät och deras sammankoppling över landsgränser. Inom ramen för en europeisk energiunion pågår samtidigt arbete för ökad sammankoppling mellan länder. Mellan

Underlag som använts för att identifiera behov för energi-frågor

- Riksintresse Vindbruk, Energi-myndigheten
- Aktuell havsbaserad vindkraft 2015, HaV, LST, Energimyndigheten, Kraftbolag
- Kommunal energiplanering, Hav, Länsstyrelsen. Behöver aktualiseras.
- ENERGI: Rapport från havsplaneringens tematiska arbete från oktober 2015 till mars 2016, HaV

Sverige och grannländerna ska överföringskapaciteten öka.

Det svenska elsystemet karaktäriseras av stor produktion i norr och stor förbrukning i söder. Transmissionssystemet möjliggör transport av el från vattenkraftstationerna i norr till konsumenterna i söder. Underskottet av produktionsresurser i södra Sverige förväntas öka i takt med att avvecklingen av kärnkraft realiseras. Det höjer kravet ytterligare på transmissionssystemet att möjliggöra nödvändig handelskapacitet för att undvika effektbrist.

Pipelines

Två parallella ledningar för transport av naturgas sträcker sig mellan Ryssland och Tyskland och passerar genom Sveriges ekonomiska zon. Det finns planer på ytterligare ledningar utmed i princip samma sträckning. En naturgasledning sträcker sig även mellan Danmark och Sverige i Öresund.

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål

Skapa förutsättningar för utvecklad energiöverföring och förnybar elproduktion i havet. Havsplanerna ska stödja arbetet med integrering och anslutning till det europeiska elnätet och ge förutsättningar för existerande, planerade och potentiella sjökablar för energiöverföring inom Sverige och mellan Sverige och andra länder. Detta gäller även kablar som rör energiöverföring från havsbaserad elproduktion.

Havsplanerna ska bidra till att skapa förutsättningar för Sveriges framtida behov av utvinning av förnybar energi. I detta ska planeringen stödja Sveriges nationella mål om förnybar energi och stödja den nationella planeringsramen för havsbaserad vindkraft som uppgår till en möjlig årlig produktion om 10 TWh el från havsbaserad vindkraft 2020. Havsplaneringen ska även visa på ytterligare utvecklingsmöjligheter för energiutvinning i enlighet med den nationella energiöverenskommelsen 2016 och EU:s nya målår 2030 för energiomställning. Beredskap ska finnas för annan havsbaserad elproduktion från förnybara källor och havsplanerna ska ge förutsättningar för test av ny teknik på området.

Avvägningar som har gjorts i arbetet med planutkastets utformning Östersjön har ett flertal alternativa planeringslösningar tagits fram där avvägningen behöver utredas vidare. Alternativen baseras på riksintresseområden för vindbruk och hur dessa förhåller sig till naturvärden, utpekade riksintresseanspråk och fastställda riksintressen och enligt miljöbalken. Även intresseområden för havsbaserad vindkraft från kommunal översiktsplanering har beaktats. Förslag till ställningstaganden är att sjöfart prioriterats framför energiutvinning i ett befintligt sjöstråk i västra kanten av Södra Midsjöbanken, att energiutvinning valts bort på grund av naturvärden i östra delen av Norra Midsjöbanken och att sjöfart prioriterats i ett sjöstråk vid Svenska Björn.

Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

Planeringen har tagit generell hänsyn till behov av geografisk närhet till de regioner som har en stor energikonsumtion dvs. från Stockholms län och söderut. Eftersom kabeldragning är kostsamt är det också en fördel om vindkraft anläggs nära kusten. Påverkan på landskapsbilden har beaktats, men har inte föranlett någon justering av områdenas placering.

Internationella hänsyn

Regeringens pågående prövning av ansökan om anläggning av vindkraft på Södra Midsjöbanken påverkar havsplanen. Behovet av skydd för tumlare och fågel samt hur vindkraftsetablering på banken kan förenas med totalförsvarets intressen är viktiga frågor i prövningen. Södra Midsjöbanken ligger delvis i Polens ekonomiska zon, delvis i Sveriges. Polen har utfärdat lokaliseringstillstånd för energiutvinning på sin sida, vilket görs i ett tidigt stadium för fortsatt utredning. Planeringen i respektive land kan påverka olika nationella intressen så länderna bör samverka i gränsöverskridande frågor.

Samordning behövs med den danska havsplaneringen kring vindkraft i Södra Östersjön, Öresundsregionen.

Ett ökat utbyte och handel ligger i linje med EU:s mål för energisystemutvecklingen. Redan nu tittar Svenska kraftnät på nya kopplingar, inom planområdet Östersjön till Tyskland och Gotland. Kopplingar till europeiska nätet är inte underdimensionerat idag, men det finns ett tryck på att få till fler förbindelser för ytterligare stärka stabiliteten i systemet. Eftersom utvecklingen på elmarknaden hela tiden pågår och stora förändringar kan uppstå relativt hastigt utreds systemets överföringsbehov både internt och mot grannländerna löpande. Detta gör att ytterligare utlandsförbindelser, utöver de som nämnts här, kan komma att behövas.

Underlag som använts vid nedprioritering av intressen för energifrågor

- Riksintresse Sjöfart, Trafikverket
- Ankringsplatser, skydd, Transportstyrelsen
- Potentiella framtida anspråk sjöfart, Trafikverket
- AIS total, trafikmängder, Länsstyrelserna, Naturvårdsverkets miljödataportal
- TSS (Trafiksepareringszoner), Transportstyrelsen
- Sjömätningsplan CAT I 14 jan 13, Sjöfartsverket
- Riksintressen för totalförsvarets militära del och övriga försvarsintressen, Försvarsmakten
- Riksintresse Natur, Länsstyrelserna
- Natura 2000-områden, Länsstyrelserna
- Naturreservat, Nationalparker och Naturskyddsområden, Länsstyrelserna
- Planerat marint områdesskydd, Länsstyrelserna, Naturvårdsverket
- Översiktlig naturvärdeskartering 2015, HaV
- SAMBAH projektdata 2014, HaV
- Riksintresse 4 kap 2,3, 4 MB, riksintresseanspråk enligt 3 kap 6 MB, Länsstyrelserna
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp sjöfart, försvar och säkerhet, naturvård, fiske, regional tillväxt, HaV

Naturvård

Förutsättningar

Det marina ekosystemet är komplext och känsligt. Djurens och havsvattnets rörelser gör att påverkan på en plats kan sprida sig till andra, och hur ekosystemen påverkas beror på den samlade effekten av olika typer av belastningar. En del i att tillämpa ekosystemansatsen i havsplaneringen är därför att utgå från ett helhetsperspektiv, dels på den marina gröna infrastrukturen, dels på den samlade påverkan från olika aktiviteter.

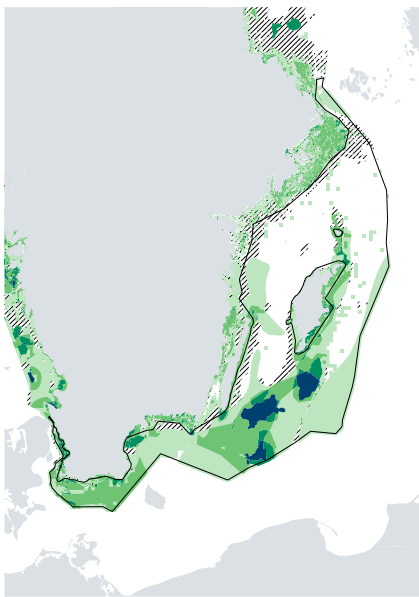
Naturvårdens planeringsmål är att skapa förutsättningar för grön infrastruktur och främjande av ekosystemtjänster så väl som enskilda arter. Havsplaneringen ska också bidra till att god miljöstatus uppnås och upprätthålls i havet. Idag står vi relativt långt ifrån god miljöstatus och även om vissa belastningar på den marina miljön har minskat så medför andra belastningar att miljötillståndet ändå riskerar att försämrats ytterligare om inte verkningfulla åtgärder genomförs inom fiske, havsförvaltning och havsplanering.

Det befintliga marina områdesskyddet utgörs av naturreservat, Natura 2000-områden och en nationalpark och omfattar cirka 9 900 km² eller 6,6 procent av svenskt inre vatten, territorialhav och ekonomisk zon. I Östersjön är motsvarande andel ca 5,4 procent. Sverige har som ett etappmål inom miljömål Ett rikt växt och djurliv att öka andelen till minst 10 procent till 2020.

Havsförvaltning enbart genom ett stärkt marint områdesskydd bedöms inte vara tillräckligt för att nå god miljöstatus. Havsplaneringen har där en funktion att fylla som komplement till befintligt marint områdesskydd. Det har skett genom att i havsplaneringen identifiera och prioritera områden med grön infrastruktur. Dessa områden har valts ut för att de antingen antas hysa naturvärden eller vara av betydelse för konnektiviteten (länkarna) mellan områden med höga naturvärden. Havsplanen innehåller beskrivningar av hur negativ påverkan på utpekade områden med grön infrastruktur kan undvikas, och styr bort olämpliga verksamheter från särskilt skyddsvärda områden.

De marina ekosystemen levererar ekosystemtjänster av stora värden. Ett långsiktigt hållbar blå tillväxt är beroende av att ekosystemtjänsterna upprätthålls. I praktiken innebär det att i havsplaneringen sträva efter samexistens och synergier mellan naturvärden och andra intressen.

För mer utförlig information om förutsättningar och underlag: se havsplaneringens Färdplan och Nulägesbeskrivning, tillgängliga på www.havochvatten.se.

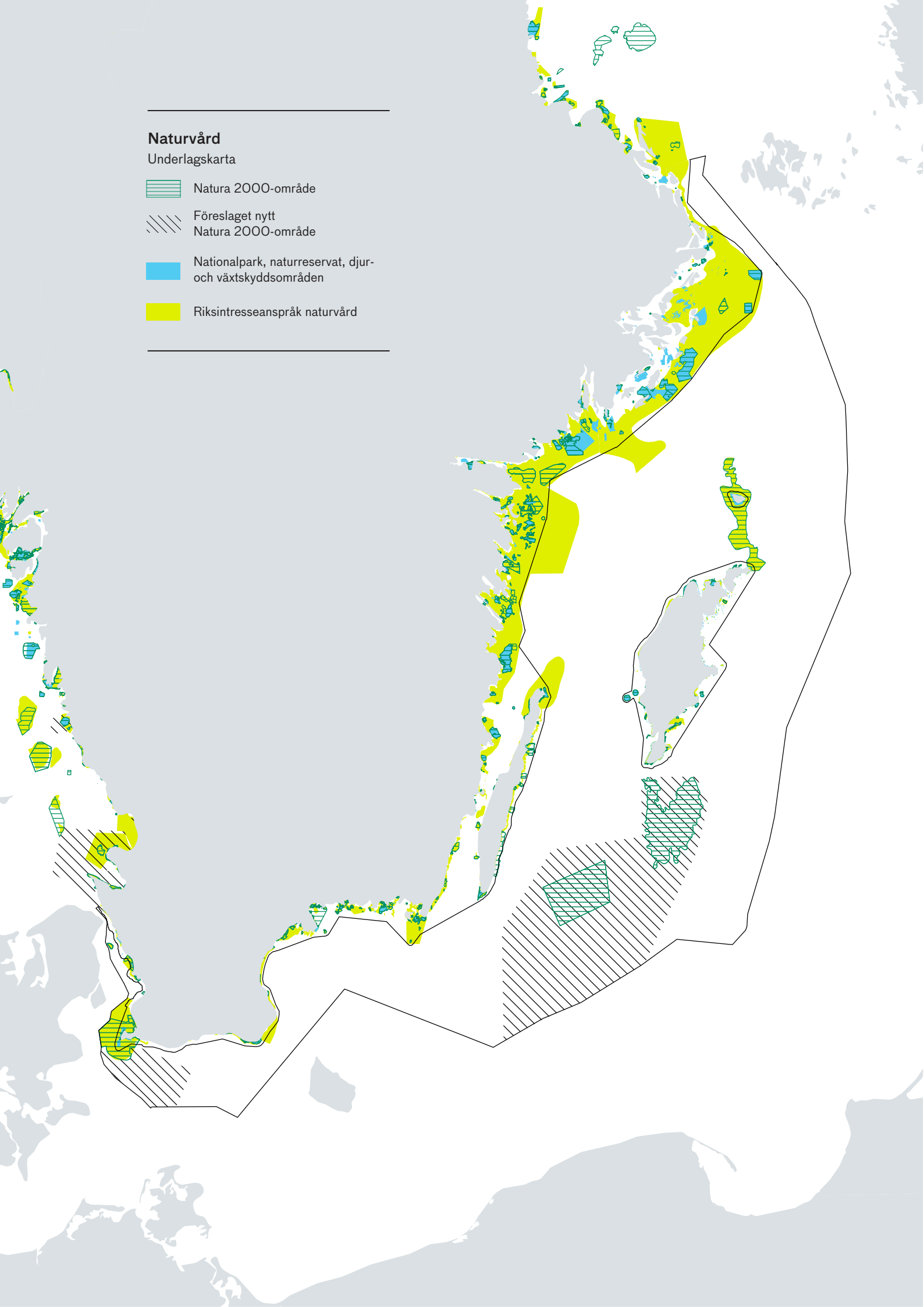

Översiktligt naturvärdeskartering. Kartan visar fyra klasser karterade värden i grönt och mörkblått och förmodade värden med randigt raster.

Naturvård

Underlagskarta

- Natura 2000-område
 - Föreslaget nytt Natura 2000-område
 - Nationalpark, naturreservat, djur- och växtskyddsområden
 - Riksintresseanspråk naturvård
-

PLATSSPECIFIK ANPASSNING FÖR ATT FRÄMJA SAMEXISTENS

Avsikten är att vid behov utveckla platsspecifika rekommendationer i Prioriterat område Natur (N1) och Hänsynsområde Natur (N2) för anpassning av olika verksamheter.

Havsplanens rekommendationer

Naturvård är som intresse indelat i två klasser, N1 och N2, som bildar grunden för hur hänsyn tas till marin grön infrastruktur i havsplanen. N1 markerar prioritetsområden (kärnvärden) och är mörkgröna på kartan på sidan 69 medan N2 markerar hänsynsområden och är ljusgröna på samma karta. Dessa områden kompletteras med områden som har olika andra intressen som huvudanvändning men där särskild hänsyn ska tas till naturvärden. Det handlar framförallt om Energi E och betecknas då EN2 och om Försvar F och betecknas då FN2.

■ Prioritetsområde natur, N1

Område där bevarande av naturvärden är prioriterad användning. Naturvärdet inkluderar ekologiska värdekärnor av stor betydelse för biologisk mångfald, grön infrastruktur och ekosystemtjänster. Här bör inte fasta installationer eller rörliga aktiviteter som stör områdets naturvärden tillåtas. Samexistens med andra intressen kan främjas om den inte medför negativ påverkan på områdets naturvärden.

■ Hänsyn natur, N2

Område med prioritering av natur där samexisterade användningar anpassas eller begränsas för minimerad negativ påverkan på områdets naturvärden. Samexisterande eller konkurrerande användningar ska så långt möjligt undvika att skada de naturvärden som finns på platsen.

□ Riksintresse naturvård i planområdet

Riksintressen för naturvärden är områden med stora naturvärden. Områdena ska skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Alternativ Södra Midsjöbanken

Regeringens pågående prövning av ansökan om anläggning av vindkraft på Södra Midsjöbanken påverkar havsplanen. Behovet av skydd för tumlare och fågel samt hur vindkraftsetablering på banken kan förenas med totalförsvarets intressen är viktiga frågor i prövningen. Södra Midsjöbanken ligger delvis i Polens ekonomiska zon och delvis i Sveriges. Polen har utfärdat lokaliseringsstillstånd för energiutvinning på sin sida, vilket görs i ett tidigt stadium för fortsatt utredning. Planeringen i respektive land kan påverka olika nationella intressen så länderna bör samverka i gränsöverskridande frågor.

1. Energi och hänsyn natur (N2) är huvudanvändningar över banken. Anläggning för vindkraft anpassas så påverkan på naturvärden minimeras. Hänsyn natur (N2) ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Naturvård

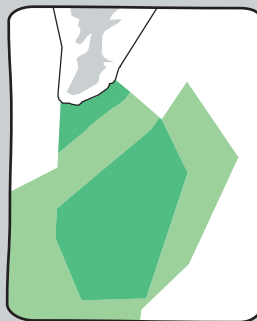
Användning och riksintressen

- Riksintresse naturvård
- Prioritetsområde natur, N1
- Hänsynsområde natur, N2

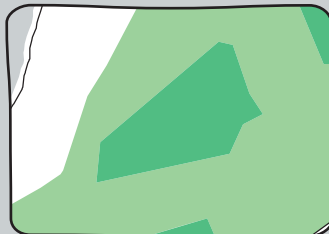
SVENSKA BJÖRN
ALTERNATIV 2

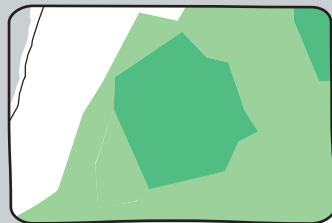
HOBURGSBANK
ALTERNATIV 2

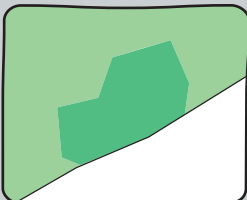
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

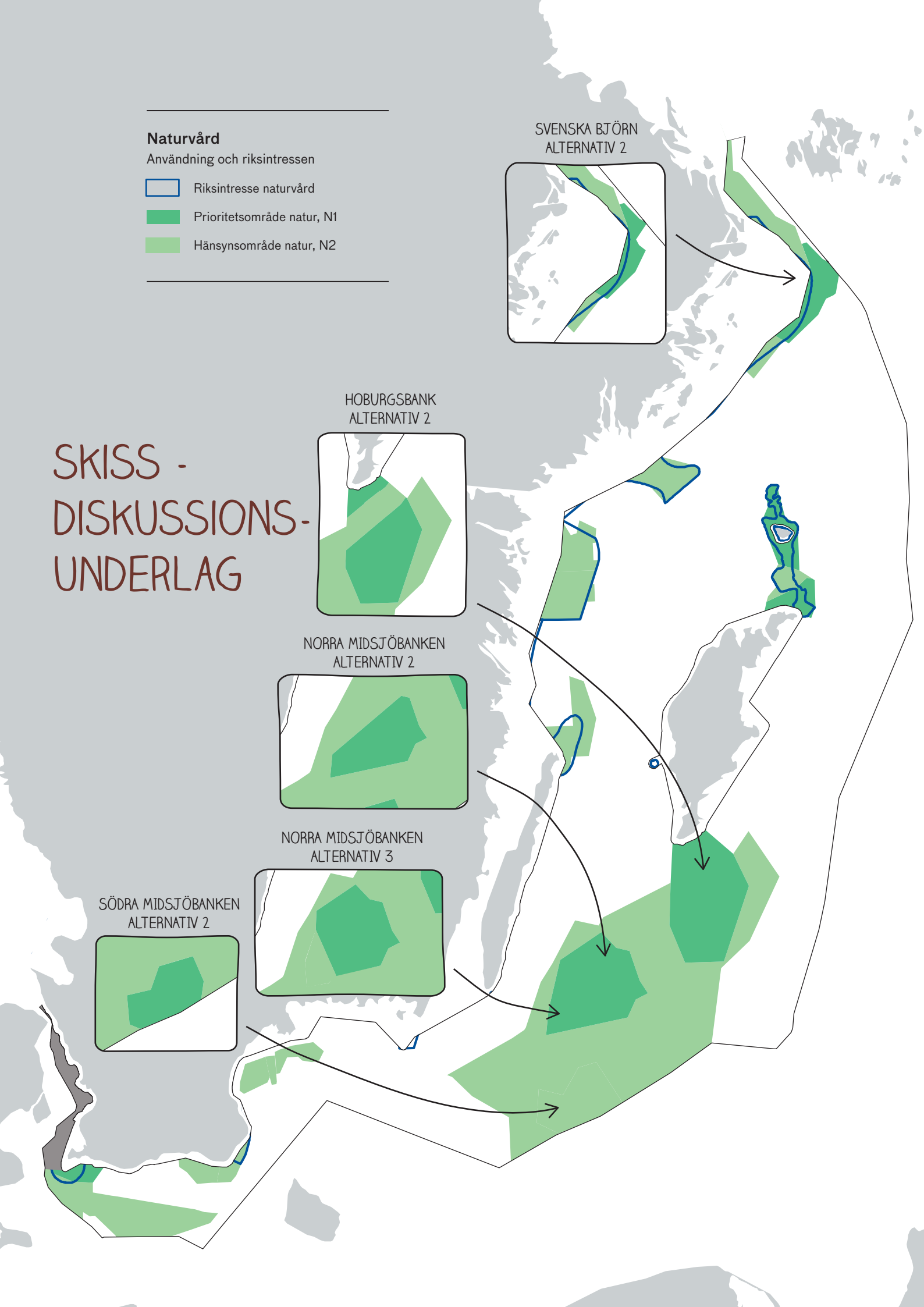
NORRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 3

SÖDRA MIDSJÖBANKEN
ALTERNATIV 2

SKISS -
DISKUSSIONS-
UNDERLAG

2. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över banken.

Prioriterad natur (N₁) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativ Norra Midsjöbanken

Delar av Norra Midsjöbankarna är i dagsläget utpekade som riksintresse vindbruk och det finns ett s.k. exkluderingsområde (Area to be avoided) för sjöfarten. Samtidigt finns det höga naturvärden och intressen för totalförsvaret i området (t.ex. tumlare och fågel). Planeringen av sjöstråket över Hoburgs bank påverkar möjligheten till vindkraft på vissa delar Norra Midsjöbanken där det idag går sjötrafik.

1. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över banken och ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår.

2. Sjöfart, prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) blir huvudanvändningar över banken. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland bibehålls.

Aktuella områden prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

3. Internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland utgår. Energi blir huvudanvändning på västra delen av banken. Hänsyn bör tas till natur (N₂). Prioriterad natur (N₁) är huvudanvändning på resten av banken.

Alternativ Hoburgs bank

Ett internationellt sjöfartsstråk utpekade som riksintresse går över bankarna strax söder om Gotland. En del av Hoburgs bank utgörs av ett så kallat Area to be avoided- område som innebär att fartyg inte bör passera över området.

1. Prioriterad natur (N₁) blir huvudanvändning över Hoburgs bank. N₁-området ingår i ett större sammanhängande område av N₁- och N₂-delområden som sträcker sig söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativet innebär att internationellt sjöstråk från syd Öland till ost Gotland. Orsaken till flytt av sjöstråket är att undvika att bland annat alfågel skadas av operationella utsläpp av olja.

2. Sjöfart, prioriterad natur (N₁) och hänsyn natur (N₂) är huvudanvändningar över banken. Alternativet innebär att det internationella sjöfartsstråket nära Gotlands kust blir kvar som idag. Prioriterad natur (N₁)

och hänsyn natur (N2) ingår i ett större sammanhängande område av N1- och N2-delområden som sträcker sig från söderut från Gotland inklusive Södra Midsjöbanken. Det sammanhängande området motsvarar förslag från Länsstyrelserna i Gotlands och Kalmar län om nytt sammanhängande Natura 2000-område.

Alternativ Almagrundet-Svenska Björn

Det finns flera områden för riksintresse vindbruk längs kusten i Östergötland och Sörmland. Frågan om hur en framtida anläggning av vindkraft i området kan förenas med totalförsvarets intressen föranleder alternativ med eller utan vindkraft i området.

1. Energi blir huvudanvändning vid Almagrundet. Energi med hänsyn natur (EN2) blir huvudanvändning vid Svenska Björn.
2. Område utpekat som riksintresse vindbruk utgår. Prioritetsområde Natur (N1) vid Svenska Björn.

Forskning

För planering och förvaltning av havet behövs kunskap inom naturvetenskap och samhällsvetenskap. Genom forskning och miljöövervakning utvecklas kunskap som både kan användas till planeringsunderlag och för att utvärdera måluppfyllelse.

Det pågår både kartering och miljöövervakning i havsområdena. Undersökningarna beskriver olika delar av systemet som havsbottens djup och karaktär, vattnets fysikaliska och kemiska egenskaper, samt den biologiska mångfalden och bestånd av fisk, fågel och däggdjur som lever i områdena. Det finns även övervakning av metaller och organiska miljögifters koncentrationer sediment och biota samt miljögifter effekter på olika organismer. Sammantaget används resultaten för att beskriva områdenas karaktär och förändring över tid. Det finns exempelvis åtta särskilda lokaler i havsplaneområdet för övervakning av sediment i fråga om metaller och organiska miljögifter.

Havsplanen tar höjd för forskningens- och miljöövervakningens framtida behov av plats genom att säkra samexistens mellan intressen inom områden.

Motiveringar till havsplanens rekommendationer

Planeringsmål

- Skapa förutsättningar för marin grön infrastruktur och främjande av ekosystemtjänster. Grön infrastruktur är naturområden, biotoper, strukturer och element i landskapet inklusive kust och hav som skapar ett ekologiskt sammanhang i landskapet. Sammanhängande strukturer är viktigt för att bevara ett rikt växt- och djurliv i landskapet som bevarar såväl artspecifika egenskaper som ekosystemens funktionalitet.

Ekosystemtjänster är produkter och tjänster som naturens ekosystem ger oss, som bidrar till vårt välbefinnande. Mat och syre är exempel på produkter. Tjänsterna kan vara både reglerande och understödande vilket bland annat uppmärksammas och nyttjas i arbetet att begränsa klimatförändringen och hantera dess effekter.

Underlag som använts för att identifiera behov för naturvård

- Riksintresse Natur, Länsstyrelserna
- Natura 2000-områden, Länsstyrelserna
- Naturresevat, Nationalparker och Naturskyddsområden, Länsstyrelserna
- Planerat marint områdesskydd, Länsstyrelserna, Naturvårdsverket
- Översiktlig naturvärdeskartering 2015, HaV
- Tumlarförekomst SAMBAH projektdata 2014, HaV
- Övergripande naturvärdeskartering, HaV
- Resultat från havsplaneringens tematiska arbete, grupp naturvård, HaV
- Övervintringsplatser fågel Östersjön, Helcom
- Lek och uppväxtområden Torsk Östersjön, Helcom
- Riksintresse yrkesfiske, lek- och uppväxtområden.
- Fiskefria områden

Marina aktiviteter kan både vara hot mot ekosystemtjänster och vara beroende av dem. Yrkesfiske och marin turism är två näringar som är beroende av ekosystemtjänster och där positiv långsiktig utveckling av dessa gynnar näringarna.

Havsplaneringen hanterar frågor kring naturvärden genom att i avvägningar ge särskild tyngd till områden där naturvärden är höga och viktiga. Vidare kan havsplaneringen bidra till gynnsamma geografiska förhållanden för viktiga naturområden genom att förslå exempelvis omläggning av sjöfartsrutter eller undvika fysisk exploatering. I enlighet med ekosystemansatsen grundar sig då havsplaneringens förslag och bedömningen av naturvärdets påverkan på en noggrann analys av effekter på dessa aspekter. Noggrannheten består här exempelvis i att bedöma effekterna utifrån olika tidsperspektiv och försäkra sig om en god bild av kvaliteten i den kunskap som ett förslag i havsplanen grundar sig på.

Sammantaget ska havsplanerna därför bidra till att:

- Stödja inrättande av nya marina skyddsområden i enlighet med nationella mål och förutsättningar att stärka och bevara representativitet, funktionalitet och ekologiska samband. Havsplaneringen ska vidare bidra till att gynnsam bevarandestatus upprätthålls för de arter och livsmiljöer skyddet omfattar.
- Tillräckligt säkra spridningsvägar och vandringsvägar i och mellan livsmiljöer, samt flyttstråk. Hänsynsområden Natur, N2, i havsplanerna syftar bland annat till att säkerställa detta.
- Ge förutsättningar för vetenskapliga undersökningar och långsiktig övervakning av havsmiljön. Det kan handla om enskilda mätpunkter eller referensområden. Sådana områden kan innebära ett behov av att förebygga framtida störningar i vissa ostörda områden.

Avvägningar som har gjorts i arbetet med planutkastets utformning
Avvägningar till förmån för naturvårdsintresset har antingen gjorts med N1 beteckning för områden där natur prioriteras högst eller N2 hänsynsområde natur. Generellt har befintligt områdesskydd förstärkts genom att inkluderas i havsplanen antingen som N1- eller N2-område.

Beträffande Hoburgsbank och alternativet med farledsdragning öster om banken har avvägningen gjorts att påverkan från sjöfart på fågelbeståndet på banken är så allvarlig att en förflyttning av farleden österut är angelägen.

Kust och grannländer

Samspel mellan land och hav

När det gäller naturvård finns en stark koppling mellan det som händer i havsplanens område och i den kustnära zonen innanför planområdet. Riksintresse naturvård, Natura 2000 och karterad skyddsvärd natur sträcker sig ofta över plangränsen in mot land. Här har hänsyn tagits till framförallt konnektivitet och avvägningar har också gjorts med tanke på bland annat sträckande fågel.

Internationella hänsyn

Ekosystemen och deras naturvärden sträcker sig över de nationella gränserna. Planskissen tar hänsyn till bl.a. fiskebestånd tumlare och sjöfågel som är gränsöverskridande. Kompletterande analys, bl.a. genom miljöbedömningen får visa vilken ytterligare gränsöverskridande hänsyn som bör tas.

Utgångspunkter

Nationell havsplanering i ett gränsöverskridande havsområde

Genom EU:s havsplaneringsdirektiv pågår liknande planeringsprocesser i våra grannländer som i Sverige. Koordinering och samordning med havsplanering i grannländer runt Östersjön är viktigt och av stort värde för förvaltningen av våra gemensamma havsresurser. Samarbete kring havsplanering med andra länder återspeglas i havsplaneringens juridiska grund såväl nationellt som på EU – nivå. God internationell samordning av havsplaner kan främja såväl näringspolitisk som miljömässig utveckling genom att exempelvis peka ut gränsområden där vindkraftetablering medför gynnsamma förutsättningar att koppla samman elnät eller tydliggöra gränsöverskridande rumsliga sammanhang av betydelse för naturvård och miljö.

Från svensk havsplanering eftersträvas gemensamma lösningar med våra grannländer avseende såväl planeringsfrågor som redovisningsformer för havsplaner. Som strategi för att uppnå detta sker svenskt deltagande i EU-finansierade havsplaneringsprojekt. I Östersjön leder Sverige projektet Baltic SCOPE i syfte att skapa samsyn kring utvecklingen i Östersjön och gränsöverskridande planeringsfrågor som miljö, sjöfart, yrkesfiske samt energiutvinning och elöverföring. För en sammanhållen planering av Östersjön är den centrala och högst önskvärda slutresultatet i detta projekt att alla grannländer har en gemensam syn på nuläget och delar framtidsvision som utgångspunkt för havsplaneringen.

Sveriges grannländer runt Östersjön har kommit olika långt i den nationella planeringen. Genom en överenskommelse i Helsingforskommissionen, Helcom, har länderna förbundit sig till att samstämmig planering för havsområdet ska finnas på plats senast 2020, således ett år innan det årtal EU föreskriver. Litauen och Tyskland har redan färdiga havsplaner medan Lettland bearbetar ett förslag till havsplan efter ett avslutat samråd. Finland, Estland, Polen och Danmark är i olika skeden av en uppstartsfas för planeringsarbetet. Ryssland är enda land vid Östersjön som är utanför EU-samarbetet men har gjort vissa förberedelser för havsplaneringslagstiftning. Ur svensk synvinkel ger detta sammantaget möjlighet till både inspirationsutbyte och planeringsmässig samordning med pågående och avslutade nationella processer i vår omgivning.

Förutom strategiska samarbetsprojekt för havsplaneringen innebär även lagstadgade krav på internationellt samråd att svensk havsplanering involverar grannländerna i processen. Detta eftersom havsplaner bedöms ha en gränsöverskridande betydande miljöpåverkan och i enlighet med Esbo-konventionen och införlivandet av detta i nationell lagstiftning ska underätta berörda grannländer. Flera frågor i havsförvaltningen hanteras också genom överenskommelser eller gemensamma beslut utanför ländernas havsplanering. Det gäller t.ex. fiskeriförvaltningen och reglering av sjöfart. Bland många gränsöverskridande planeringsfrågor att arbeta vidare i havsplan Östersjön har bland annat följande konkreta frågeställningar framkommit:

- Att Sverige saknar överenskommelse med Lettland om avgränsningslinje mellan ländernas ekonomiska zoner.
- Behov av hantering och koordinering av linjära objekt, (fartygsrutter, kabeldragningar, kabelanslutningar m.m.) mellan länderna.
- Samordning av utsjöbankarna Södra Midsjöbanken och Kriegers Flak med Polen respektive Tyskland och Danmark avseende anspråk på vindkraftetablering, naturvård, sjöfart samt betydelsen för yrkesfiskets bedrivande och viktiga fiskhabitat.

Den juridiska grunden

Enligt miljöbalken (4 Kap. 10 §) ska det finnas tre statliga havsplaner, en för Bottniska viken, en för Östersjön och en för Västerhavet. Planerna ska ge vägledning till myndigheter och kommuner vid planläggning och prövning av anspråk på användning av området. Havsplanerna ska omfatta Sveriges ekonomiska zon och de områden som inte ingår i fastigheter i svenskt territorialhav från en nautisk mil utanför den baslinje som avses i lagen (1966:374) om Sveriges sjöterritorium. Syftet med havsplanerna är att bidra till en långsiktigt hållbar utveckling. Havsplanerna beslutas av regeringen. Regeringen får meddela föreskrifter om sådana förbud eller begränsningar som i fråga om verksamheter och åtgärder inom ett havsplanerat område behövs för att uppnå syftet med planen. Havsplaneringsförordningen (2015:400) reglererar genomförande av havsplaneringen, bl.a. att Havs- och vattenmyndigheten ska ta fram förslag till havsplaner, vad planerna ska bidra till, att en ekosystemansats ska tillämpas, samverkan och medverkan, samråd, att miljökonsekvenser ska analyseras och uppföljning göras.

Genom miljöbalken och havsplaneringsförordningen har Sverige införlivat EU:s havsplaneringsdirektiv (2014/89/EU) i svensk lagstiftning. Vid planering av våra havsområden måste vi också förhålla oss till både folkrätten och EU-rätten som ger möjligheter och begränsningar för planeringen. En havsplan kan inte begränsa en verksamhet eller ett intresse utöver vad som följer av havsrätten. Förenta nationernas havsrättskonvention reglerar avgränsningen mellan ländernas maritima zoner (inre vatten, territorialhav och ekonomisk zon). Territorialhavet sträcker sig maximalt 12 nautiska mil från den s.k. baslinjen. Den ekonomiska zonen utgör området utanför, dock maximalt 200 nautiska mil från baslinjen. Det svenska territorialhavet och den ekonomiska zonen har varierande utsträckning beroende på var de möter andra länders gränser och zoner.

I territorialhavet och den ekonomiska zonen har Sverige olika rättigheter och skyldigheter. I territorialhavet har Sverige suveränitet vilket innebär obegränsad rätt att reglera olika verksamheter, med undantag av andra staters rätt till oskadlig genomfart med fartyg. I ekonomisk zon har Sverige bland annat suverän rätt att utforska, utnyttja och förvalta naturtillgångar. Sverige har även jurisdiktion när det gäller skyddet och bevarande av den marina miljön, uppförande och användning av konstgjorda öar och andra anläggningar, samt naturvetenskaplig forskning. Samtidigt har andra stater

rätt att lägga ut kablar och ledningar och frihet till sjöfart och överflygning. Genom Sveriges medlemskap i EU har regleringen av fisket överförts till EU inom ramen för EU:s gemensamma fiskeripolitik. EU har därefter delegerat rätten att utfärda viss reglering till medlemsstaterna.

Det finns även lagstiftning och politik på EU-nivå som rör havet eller verksamheter kopplade till havet. Bland annat EU:s olika miljöskyddsdirektiv och unionens transport-, sjöfarts- och energipolitik.

Riksintressen

Riksintressen gäller geografiska områden som har nationellt viktiga värden och kvaliteter. Vilka områden eller anläggningar som kan omfattas av riksintresseanspråk eller kan vara av riksintresse framgår av 3 och 4 kapitlen i miljöbalken. Ett riksintresse väger tyngre än andra allmänna intressen vid en avvägning i den fysiska planeringen. Riksintressets värde eller betydelse får inte påtagligt skadas eller dess nyttjande försvåras.

I 3 kap. miljöbalken regleras de verksamhetsanknutna hushållningsbestämmelserna. Flera myndigheter har enligt förordning (1998:896) om hushållning med mark- och vattenområden ansvar att peka ut områden som de bedömer vara av riksintresse. I dagsläget finns det riksintresseanspråk i havet utpekade för yrkesfiske, kommunikation (sjöfart), totalförsvarets anläggningar, energi samt naturvård och friluftsliv. Vid motstridiga riksintresseanspråk i ett område ska havsplaneringen göra en noggrann avvägning mellan intressena och prioritera det intresse som bäst främjar en långsiktig hushållning med havet.

I 4 kap. miljöbalken finns de geografiskt anknutna hushållningsbestämmelserna. Det är områden som har särskilt stora värden när det gäller natur- och kulturvård, turism och friluftsliv. Dessa områden anges direkt i 4 kap. och de är i sin helhet av riksintresse.

I enlighet med havsplaneringsförordningen (2015:400) prioriteras, avvägs och redogörs för de områden som är av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken och för andra allmänna intressen av väsentlig betydelse. Havsplaneringsförordningen anger däremot att havsplanerna ska vara förenliga med 4 kap miljöbalken.

Allmänna intressen av väsentlig betydelse

Allmänna intressen i planeringen av mark och vatten är intressen som bidrar till att uppnå samhällsmål för en ekonomisk, social och miljömässig hållbar utveckling. Havsplanerna visar grunddragen för användningen av havet. I planerna redovisas därför allmänna intressen av väsentlig betydelse för att vi ska nå våra övergripande samhällsmål. God livskvalitet, vattenbruk, koldioxidlagring, och system för samhällsviktiga funktioner är exempel på allmänna intressen av väsentlig betydelse som på olika sätt kan komma att finnas med i havsplanen.

Genomförande och tillämpning

Så ska planen användas

Havsplanen tillämpas bland annat genom att kommuner söker vägledning i havsplanen för sin översiktsplanering. Detsamma gäller myndigheter, dvs. även domstolar, som prövar och ger tillstånd för olika verksamheter. Vägledningen kan handla om avvägningar mellan oförenliga intressen eller om vilka anpassningar som kan krävas av en verksamhet för att den ska få samexistera med en annan användning i ett område.

Havsplanen kan även innehålla rekommendationer som rör utveckling av befintligt regelverk på längre sikt. Det handlar t.ex. om frågor som hanteras genom internationella överenskommelser, till exempel var det ska inrättas trafiksepareringar för sjöfarten eller hur yrkesfisket regleras. Planen kan på sätt även användas i utvecklingen av havsförvaltningen.

Planen kan också bidra med förutsägbarhet för företag som utvecklar eller bedriver maritima verksamheter

Havsplanerna ska enligt havsplaneringsförordningen ge den vägledning som behövs för att de områden som omfattas av den kan användas för det eller de ändamål som de är mest lämpade för med hänsyn till områdenas beskaffenhet och läge samt de behov som finns. Havsplanen ska även redovisa vilka områden som är av riksintresse enligt 3 kap. miljöbalken, andra allmänna intressen av väsentlig betydelse,

I detta utkast finns förslag till generell vägledning genom att olika huvudanvändningar redovisas i planskissen. Avsikten är också att utveckla plats-specifika rekommendationer för de olika områdena. Syftet blir att upplysa om att det finns andra värden på platsen och att kunna främja möjligheten till att dessa samexisterar med huvudanvändningen för området.

Den hänsyn som kan komma att krävas regleras enligt gällande lagstiftning eller genom ny föreskrift enligt havsplaneringslagstiftningen.

Behov och närmare utformning av havsplanens vägledning kommer utredas vidare i det fortsatta planeringsarbetet. Detsamma gäller förslag till särskilda föreskrifter för att planens syfte ska uppnås.

Uppföljning av planens miljöpåverkan

När havsplanerna har antagits är Havs- och vattenmyndigheten ansvarig för att följa upp och utvärdera den miljöpåverkan som planerna faktiskt medför. Det ska göras för att tidigt få kunskap särskilt om betydande miljöpåverkan som inte identifierats tidigare i processen. Uppföljningen syftar också till att följa upp den miljöpåverkan som förväntas och har beskrivits i planernas MKB:dokument.

Ett kontrollprogram kommer därför att tas fram som beskriver hur uppföljningen ska genomföras och vilka parametrar som ska följas upp. Kontrollprogrammet ska samordnas med annan befintlig miljöuppföljning för att säkra ett effektivt genomförande.

Konsekvenser

Hållbarhetsbedömning

Konsekvensbedömning ska ske parallellt och stegvis under planeringsprocessen så att utkast till havsplaner kan förbättras under processens gång. Bedömning av ekonomiska, sociala och ekologiska konsekvenser av utkast och förslag till havsplaner kommer att göras i form av en hållbarhetsbedömning. Den ska baseras på olika analyser med bedömningskriterier för ekonomiska, sociala och ekologiska aspekter. Den ekologiska analysen kommer att göras med utgångspunkt i den miljökonsekvensbeskrivning som utförs separat och även analys av ekosystemtjänster ingår. Genom en multikriterieanalys ges en samlad bild av havsplanernas hållbarhet.

Under hösten och vintern 2016/2017 sker en metodutveckling, där bland annat avgränsning av relevanta aspekter och utarbetande av bedömningskriterier ingår. Den första tillämpningen kommer att göras våren 2017 på de första utkast till havsplaner. Nästa omgång sker sedan inför samrådet då de bearbetade planutkast ska konsekvensbedömas. Hållbarhetsbedömningen och de analyser som ingår kommer att diskuteras vid de dialogmöten som hålls under planeringsarbetet, för att intressenter ska kunna delta och bidra.

Miljöbedömning

För varje havsplan genomförs miljöbedömning och en miljökonsekvensbeskrivning (MKB) tas fram. Syftet med miljöbedömningen är att integrera miljöhänsyn i havsplanerna. På så sätt är miljöbedömningen en viktig del i tillämpningen av ekosystemansatsen. Havsplaneringsförordningen är också tydlig med att miljökonsekvensbeskrivning ska upprättas enligt 6 kap. 12 § miljöbalken.

Miljökonsekvensbeskrivningen för detta planutkast finns tillgängligt i slutet av januari 2017 på Havs- och vattenmyndighetens webbplats. Dokumentet kommer att tas upp och diskuteras tillsammans med planutkastet vid de dialogmöten som hålls under våren 2017.

Avgränsning av miljökonsekvensbeskrivningen ingick i havsplaneringens färdplan (HaV-rapport 2016:21) som fastställdes hösten 2016. Kriterier och indikatorer för miljöbedömningen har utvecklats för de miljöaspekter som beskrivs i avgränsningen. Havs- och vattenmyndigheten kommer under 2017 utveckla miljöbedömningen inför havsplanernas samråd. Miljöbedömningsverktyget Symphony som myndigheten tar fram är en viktig del i det arbetet. Syftet med verktyget är att analysera olika marina aktiviteters samverkande effekter på naturvärden, för att kunna ta hänsyn till dessa i havsplanerna.

Kartreferenser

Alla kartor

Planområde, Havs- och vattenmyndigheten, HaV, SMHI, © Lantmäteriet, Helcom
Bakgrundskarta, © Natural Earth

Förutsättningar attraktiva livsmiljöer

Riksintresse rörligt friluftsliv, © Länsstyrelsen
Riksintresse högexploaterad kust, © Länsstyrelsen
Riksintresseanspråk kulturmiljön, Riksantikvarieämbetet
Riksintresse obruten kust, © Länsstyrelsen
Riksintresseanspråk friluftslivet, © Länsstyrelsen
Riksintresseanspråk naturvård, © Länsstyrelsen

Havsplanens rekommendationer attraktiva livsmiljöer

Riksintresseanspråk friluftslivet, © Länsstyrelsen
Riksintresseanspråk naturvård, © Länsstyrelsen

Förutsättningar naturresursutvinning inkl. yrkesfiske

Riksintresse för yrkesfisket, hamnar, Havs- och vattenmyndigheten, HaV
Fiskeregleringar, Helcom
Intresseområde för koldioxidlagring, © Sveriges Geologiska Undersökning
Intresseområde för utvinning av sand, © Sveriges Geologiska Undersökning
Riksintresse för yrkesfisket, Havs- och vattenmyndigheten, HaV

Havsplanens rekommendationer naturresursutvinning inkl. yrkesfiske

Riksintresse för yrkesfisket, Havs- och vattenmyndigheten, HaV

Kartor landningsvärden

Landningsvärden, © Sveriges Geologiska Undersökning

Förutsättningar kommunikationer

Riksintresse för sjöfarten, hamnar, Trafikverket
Riksintresse för sjöfarten, sjöstråk, Trafikverket
Trafiksepareringszoner (TSS), Transportstyrelsen
Areas to be avoided, International Maritime Organization, IMO
Data- och telekablar, Telia, Post- och telestyrelsen, PTS

Karta fartygsrörelser

AIS total, © Länsstyrelsen, Naturvårdsverket

Havsplanens rekommendationer kommunikationer

Riksintresse för sjöfarten, sjöstråk, Trafikverket

Förutsättningar försvar

Riksintresse försvar, övrigt influensområde, Försvarmakten
Riksintresse försvar, område med särskilt behov av hinderfrihet, Försvarmakten
Riksintresse försvar, stopp höga objekt, Försvarmakten
Riksintresse försvar, övnings- och skjutområden i havet, Försvarmakten
Riksintresse försvar, influensområde luftrum, Försvarmakten
Riksintresse försvar, riksintresse med omgivningspåverkan, Försvarmakten
Riksintresse försvar, kustnära väderradar, Försvarmakten
Riksintresse försvar, influensområde för väderradar, Försvarmakten

Havsplanens rekommendationer försvar

Riksintresse försvar, Försvarmakten

Förutsättningar energi

Riksintresse vindbruk, Energimyndigheten
Aktuella projekt för vindkraft i havet, Havs- och vattenmyndighet, HaV,
© Länsstyrelsen, Energimyndigheten, Kraftbolagen
Kablar (SVKs kablar), Svenska kraftnät
Områden där kablar planeras (skaffringar från SVK), Svenska kraftnät
Vattenfall Eldistribution_sweref, Vattenfall
EON_30kVkabel, EON_50-130kVkabel, EON
Cables and pipelines, Helcom
Kommunala översiktsplaner, © Länsstyrelsen

Havsplanens rekommendationer energi

Riksintresse vindbruk, Energimyndigheten

Förutsättningar naturvård

Riksintresse natur, © Länsstyrelsen
Natura 2000-områden, © Länsstyrelsen
Svensk nationalpark, © Länsstyrelsen
Svenska naturreservat, © Länsstyrelsen
Svenska djur- och växtskyddsområden, © Länsstyrelsen

Översiktlig naturvärdeskartering

Förmodade och karterade naturvärden, Havs- och vattenmyndigheten, HaV

Havsplanens rekommendationer naturvård

Riksintresse natur, © Länsstyrelsen

